

علوم اقتصادی و اجتماعی

مجموعه علم

در آیت برنجی کونی لیسراولنور

مؤسسه

احمد شعیب، رضا نوید، محمد جبار

موضوعات

رویه : احمد شعیب . - استقرائش مقاوله نامہ لری . - اصول
مسکوکات عثمانیہ : ابن الحنفی لعلی . - زراعت استانیستیک لری
نسل بایبلور : جمال . - حکومت و حراثت حلقہ سہ سرک
فلسفہ : رضا نوید . - اخلاق کیر : احمد شعیب . - بودجه
حقنک تازی : دارالعلوم مظاہرین زہدی . -

مدیر و صاحب امتیازی :

محمد جبار

اسطغی : ۱۰ غروش

استانبول

امور اداره و تحریر : طابک مطبعہ

۱۳۲۵

اصول مسکوکات عثمانیہ

فہرستہ مندرجات

- برنجی فصل : ہدایت شکل دولتدن ۱۲۵۹ تاریخندہ اجرا قیلان
تصحیح عیارہ قدر وقوعہ کلن تحولات
- ایکنجی فصل : ۱۲۵۹ قرارنامہ سیلہ اجرا قیلان اصلاحات
- برنجی فقرہ : سکۂ حسابی
- ایکنجی فقرہ : سکۂ حقیقی
- اوچنجی فقرہ : سکۂ نظامی
- دردنجی فقرہ : مسکوکات اجنیہ
- اوچنجی فصل : باتقنوط حقندہ
- دردنجی فصل : معیار مسکوکات و قامیورائجی

اصول مسکوکات قریبہ

تاریخ تأسس دولتدن ۱۲۵۹ تاریخ ہجریسنه قدر

عثمانی سکہسی ایلاک اول جتتمکان سلطان اورخان غازی طرفلرندن ضرب ایتدیرلمشدر. مؤسس بنیان دولت سلجوقیلره حرمة نام هایونلرینه پاره ضرب ایتیه یوب مؤرخینک روایاتنه نظراً یازیسز، اسمسز اوله رق یالکز باقردن قرص شکلنده پاره لر اعمال ایتدیرمکه اکثفا ایشلردر .

حضرت اورخان برادر عالیکهری شہزاده علاءالدینک اصراری اوزرینه ایلاک سکہ عثمانی ضربہ مساعده ایدیورلردی. متعاقباً ہر پادشاہ بواصر مہمی بر قانون ویا نظام مخصوصہ توفیق کبی کلفتارہ کیرمکسزین و یالکز عیار ایله قیمت اعتبارہ لرینی اعلان ایتک شرطیہ مختلف جنس و شکلده مسکوکات ضرب ایتکده دوام ایلدیلر .

داخل ملکہ متعدد ضربنخانہ لرک وجودینہ دائر قطعی بر دلیل تاریخچی یہ [۱] نصادف اولنہ مامقلہ برابر عثمانی مسکوکات قولکسیونلرنده اوزرلرنده قفلیس ، وان ، تبریز ، بروسہ ، ادرنہ ، مصر ، کنج ... الخ کبی اسمی شہور محکوک بولونان پاره لر کورلمسندن استدلالاً - سلاطین عظام حضراتی طرفلرندن اجرا بیوریلان سیاحتلر اوج کون تہادی ایدنجه زیارت ایدیلن شہر نامنہ ضرب سکہ دأب قدیم بیلطنتدن اولقلہ برابر - ہر حالده بونک یالکز پایتختہ انحصار ایتدیکنی تخمین ایدیورم . بدایت امرده قبول ایدیلن جنس سکہ سلجوقیلرک اثرینہ اقتفاء

[۱] «ہامہر»ک دولت عثمانیہ تاریخندہ تعددی اعلایدر قترات کورلمکده در.

« آق و قيزيل » يعنى كوش و آلتون ايدى . و مملكتمده ايكي نوع سكه متوازيماً تداول ايدىيوردى . برنده افراد ملتسه منحصر اولق اوزره « آچه » ديكرنده اساساً مسكوكات متداوله نك هندو غرب ممالكندن [۲] ورود ايلسنه وسائر آتیده كوروله جك بعض اسبابه بناءً اجابنه و با تجارته مخصوص اولق اوزره غروش [۳] واحد قیاسی عدو اعتبار ایدلش ایدی، كه بالاخره غروش یاننده آچه نك اغول ایلدیکنی کوره جکز .

آچه ایلک اول اوافق قطعده كهوشدن معمول و درهیدن خفیف [۴] بر پاره ایدی . قیمت اعتباریه سی ایجابات زمانه كوره تحویل ایدرب اساساً اكثر مؤلفینك روایتارینه نظراً ، بر ربع درهم و اقلیتك فكرنبه بر ثلث درهم وزننده ایدی . آچه نك مثل مشترك ذاتیسی بولندوغنی ایما ایده جك بر نوع مسكوكاتدن بحث یوقدر . یالكز تاریخ نعیاده (۱۰۲۸) تاریخچه ضرب ایدیلان پاره لردن معلومات ویرلدیکی صروده تام بر درهم وزننده و «اون آچه» قیمتده بر سكه نك اخراج ایدلدیکی نقل اولونیور . حالو كه بوده اصل آچه نك دوت مثل آغیرلغده بولونمسنه نظراً دوت آچه قیمتده اولق اقتضا ایدردی .

مرور زمان ايله دوچار اولدینی تفشیشات اوزرینه آچه ایلک روتقی ضائب ایتمكه باشلاينجه «قلب و زیوف» کی بر طاقم اوصاف مخصوصه ايله اتصاف ایلدیکنی کورولیور .

آچه ایلک صوك كهرک تعرفه لرینك تأسسنه دکن بین الناس جاری اولش و تاریخ مزبور دن صوکره حائر اولدوغنی موقع اعتباری رسماً «غروشه» ترك ایشدر .

آچه نك اجزای اولیه مسكوكه سی باقیردن معمول «مانغیر» ایدی . برده «پول» موجود ایدیلسته بوکا بر شکل مادی ویرلمه مشدر .

[۲] تاریخ جودت جلد ۵ صیفه ۳۰۱

[۳] بهلن تاریخ اقتصاد ترکی فرانسزجه

[۴] درهمك اوزان جدیدده مقابلی ۳ گرام ۷۸ سانتیگرام ۹،۴۰ در .

مانعيرك فيأتى مركب اولدوغى معدن حسييله پك متحول ايدى . ابتدائى امرده سكر مانعير براچه يه تقابل ايتديكى حالده بالاخره انجق اون آلتى مانعير براچه ايله تساوى حاصل ايدىوردى . لكن راشد تاريخنه نظراً (۱۰۹۹) سنه هجرىسنده پاره يه شدت احتياجى اولان حكومت يكي باقر پاره لر ضرب ايلديكندن يالكتر ايكي مانعير براچه و برسنه صوكرده برمانعير براچه ايله مبادله اولنه جقدى .

اضعاف سكه « آتون » ايدى . بو ، انجق استانبولك فتحى متعاقب اولكيلره انضمام ايدىيور . اوزمانه قدر ونديك دوقهسى تداول ايلكمده اولوب حتى « سلطانيه » التونى ضرب ايدلدكن صوكره دخى بهرى اوزرينه برمرىع وانك اورته سنه فونترول ايدلديكى اشارت اولونمق صورتيله مذكور دوقه لر تداولده دوام ايلشدر .

سلطانيه آتونى برآراق فيلورى آتونى و صوكره سليم اول زمان سلطنتنده ايران مظفرياتى اخطاراً « شامى » [۵] و مصر مملوكلرينك سقوطى اوزرينه « اشرفيه » نامريله توسيم ايدلشدر .

مؤخراً اشبو آتونلر برطاقم تغشيشاته اوغرامسيله شكلنك تعديل شرطيله ۱۱۲۸ تاريخنده يكيدن ضربى قراركير اوليوردى . وزن و عيارى ونديك دوقه سنه فائق اولان بويكى آتونلره « طغالى و زنجيرلى » آتون نامى وريلوب بر درهم ايكي قيراط ايكي بغدادى و بر بغدادى يكرمى بشته اونی ثقلنده ايدى [۶] .

مصرده فندق آتونى نامى آلان بوسكه بالاخره استانبولدهده عين صورتله ياد اولتيوردى . انجق دوچار اولدينى متعدد تغشيشاتى متعاقب مؤرخينك « زرقرتاب ، زرمحبوب خالص العيار » كې اوصاف تقديره سنه لايق كورلمكه برابر اك نهايت مطلق عيارى اوزرينه جلب انظارا يتمه مك

[۵] تاريخ جوذت جلد ۵ ، صفحه ۲۹۳

[۶] قيه = ۴۰۰ درهم . درهم = ۱۶ قيراط . قيراط = ۴ بغدادى .

بغدادى = ۰۰۰۵۰۱۱۵۰۳۹

ايجين « استانبول آلتوني » عنوان سادكيسي ايله تلقب ايديلوردى .
 اجانبه اولان مناسباتده جارى اصوله كلنجه : غروش اوزرينه مؤسس
 اولان بوسيلم دخی اولكيسي کبی آلتون ايله کوشه منقسم اولوب قيمت
 معادله محليه سی اچه ایدی ؛ بهر غروشك احتوا ایلدیکی اچه ایسه اچه نك
 کندی عیارینه کوره تحول ایلردی . بایزید اول زمانده غروش سکۀ
 نظامی کبی تلقی ایدلمکده اولوب خدود دولت غربه دوغری کسب وسعت
 ایلدیجه غروشكده داخل مملکتده رغبتی آرتیور ایدی .

۱۸۶۵ تاریخنده پارسده انتشار ایدوب اکثر نقاطندن بوراده استفاده
 ایلدیکنز « بهلن » نام مؤلفک « تاریخ اقتصاد ترکیه دائر بر تجربه »
 عنوانی اثرنده غروشك منشأی حقنده اولدیجه غریب بر معلومات وار ؛
 مؤلف مومی ایه دیورکه : سن - لوئی مصرعودتنده فرانسه مسكوكاتی
 اصلاح ایلدیکی زمان اووقته قدر خیالی برواجی اولان « سو - Son » یه
 حقیقی برقیمت ویردی ؛ « سو » یی متالیک دیه ترجمه ایدرسك اشبو
 متالیکلرک کوشلرینه قورسیقه لیلر طرفندن « غروتورنوا Gros tournois -
 Turonus Grossus » واجزاسنه Petit tournoi نامی ویریلوردی .
 یکی چیقان سکۀ درحال بوتون فرانسه یه وتدریجاً آوروپانک سائر اقسامنه
 یاییلیدی . ارض فلیسطینده اهل صلیب طرفلرندن تقلید ایلدیکی کبی اون
 دردنجی عصرک ایلک سنه لرندن بالاعتبار وبربری تعقیب ایدرجه سنه
 ارژانتین غروسی ، استرازبورغ غروسی ، دوفینه غروسی و صوکره پراغ ،
 بوهم غروسلری ... الخ ایشیدلمکده باشلایلوردی . بویلهجه مختلف ماتر
 اغزینه دوشن وعمومنجه شکل اساسی اصلا اخلال ایدلیهرك عیناً
 قبول اولونان غروس تدریجاً ایتالیان غروسی ، المان غروسی اولویور ؛
 مجارستانده غارش ، سلاولر بیتنده ده غروچ ناملرینی الدقدن صوکره
 تورکیا یه ده فرجه یاب دخول اوله رق « غروش » عنوانی آیلوردی که الیوم
 یالکز اوله رق استعمالی حالده کوش مسكوكات معاننده مستعملدر .

صورت عمومی ده دینله بیلیر، که دولتمزك اڭ پارلاق ادوار تاریخیه سنده بیله حیات مالیهی قرارسزلق ایچنده کذران ایدیوردی . مظفریات متوالیه مزك مملکته واردات متزاید تآمین ایلدیکی، خزائن مالیه من نقود ایلله مالی ، ملکمزده ذیقیمت معادن مسکو که غایت مبدول بولوندیخی زمانرده بیلله اموراداره حکومتک محورلا یقنده جریان ایلله مسندن، معاملات حکومتده برنظام وانتظام تعقیب اولونمامسندن مملکته برکشیمش دائم حکمفرما اولمقده ایدی . مع مانیه بونده شکل حکومتک تأثیری قابل انکار اولماقده برابر حال متادی حربده اجرای نفوذتن خالی قالمایوردی . چونکه دائما ایلری کیدرک توسیع حدود وارضی بی متضمن بولونان بوفکر بنجیانه دیگر جهندن داخل ملکده منتظم براداره تأسیسه مانع بولونیور، وبوسیلله ده همان بدایت تشکل دوشندن بری واردات دولت مصارف مهمه بی قارشولایانایچه منافع عمومی ملته منانی اولله فنا برطاقم وسائله مراجعت اولونیور، ایدی که بردها ایچندن چیمقی ممکن اولله مادی .

تغشیش مسکوکات کشف غریبی وسائر بعض احوال اوزرینه توجه عثمانلی ایمراطورلقنک اعتبارمالیهی سکتهدار اولیور، مملکت هر طرفدن مختلف النوع مسکوکات هجوملرینه معروض قالیور ، وبلکه بوتهاجمده مبادلات تجاریه مزنی اشکال ایلله ثروت عمومی ملیه مزنی ده بدنیه دوچار ایلله یوردی .

بویله جه معاملات داخلیه مزده جاری اصول مسکوکات میاننده برده اجانبه مناسبآمزه مابه التطبيق اوله جق دیگر بر شکل دها قبولنه وسندات تجاریه نك ادامه اعتباری اینین بوشکل دیکری کمال اعتنا ایلله محافظه یه مجبور قالیوردق .

برماهیت قانونیه احراز ایدرکی اولان غروش اولا سکز بچق درهم وزننده ارسلانلی فلمنک « نه کو » سی ایدی . بالاخره دوقوز درهم وزننده کی [۷] آلمان « نه کو » سی سکه عثمانی یه مودل اولیور . ومؤرخین

مختلفه طرفلرندن ريال ، ريال غروش ، قره غروش يعنى خالص و تحمضه
غير قابل غروش نامرليه توسيم ايديلوردى. [۸]
ايك ضرب ايديلن غروشك تاريخنى مؤرخين صراحتاً ذكر ائمه بوزلر.
بعضيلرينك قولجه سلیمان ثانی دورسلطنتارنده الی درهم وزننده غروشلر
ضرب ايدلش اولسی ملحوظدر. (۱۰۹۹)

اون يدينجي عصر ميلادی اواسنه دوغری میدان تداوله چيقاريلان
بوغروش بعض مدققين [۹] فکرلرنجه اسپانيول غروشی شکلنده
ضرب ايديلوب قيمتي ده ينه انك کبي بش ، الی فرائق [۱۰] راده سنده
ايدی . لکن تخشيشات متوالیه ايله برعصرد قریب زمان صوکره بوقیمت
نصفه تنزل ايدرك ايکي فرائق الشمس ساتیسی بولور ۱۷۸۰ ده ايکي فرائق
دکرنده ۱۸۱۱ تاريخنده ده يالکيز بر فرائق مقابلنده تداول ایده کليوردی .
عين صنف مسكوكاتك التون جنسنه کلنجه : قیزل غروش ناميله
مسمی اولوب الی عددی براسد غروشه معادل ايدی . و نديک دو قهسی ،
فيلوری و نديک التونی ، فرنك التونی [۱۱] و نهايت يالديز التونی [۱۲]
نامرلي طاشيوردی . بوندن باشقه برده بخار التونی وارايدی . الی آقچه
قيمتنده اولوب زمانك غروشیله عين قيمتي حائر بولتيوردی . حالبوکه
ونديک دو قهسی الشمس آقچه اعتبارنده ايدی .

غروشك قيمتي ايلک اول آقچه اولوب صوکر الی یه چيقيمش و بالاخره
توالی ايدن تخشيشات ايله آقچه قيمتي اضاعه ايتمهک باشلانجه يوکسلهرك
اينک نهايت يوز يکرمی آقچه [۱۳] بر غروشه تقابل ایده بيلمش (۱۱۸۵)
وبو حال بر وقفه ايدیه اولق اوزره قالمشدر .

[۸] به لن صفحه ۲۶

[۹] دووهله « تاريخ مالی تورکی »

[۱۰] بر فرائق الحاله هذه قيمتي درت غروش قرق ساتيمدر .

[۱۱] تاريخ تراشد جلد ۲ صفحه ۱۴۲

[۱۲] « جودت » ۳ » ۶۷

[۱۳] تراشد تاريخی جلد ۳ صفحه ۴۲

لكن آچقه نك شو معروض قالدینی انقلابات تغشیشیه دیگر بر کموش
سکه نك دها اورته یه ایتمسنه باعث اوله رق آچقه نك اولادوردی و صو کره
اوجی بر دانه سنی تشکیل ایدن بوسکه یه دخی «پاره» نامی ویرلشد .
بوندن بر غروشك قرق پاره ایندیکی تظاهر ایله یور .

«پاره» آچقه ایله اولان مناسبت اعتباریه سنی محافظه ایدرك اليوم جاری
اصول مسكوكات عثمانیه اراسنده اخذ موقع ایلشد . پك یاقین و قتلره
دکین اجزای سکه اولقی اوزره ماده تداول ایدیورایدی . احتمال اليوم
بیله بر چوق اولرده کیسه لر دولوسی امثاله تصادف اولتور .

تنظیمات خیره دن مقدم تغشیش سکه اصولی مضایقه ماله مزك اوکنی
آلق ایچین توسل اولنان تدابیرك اك ایلری کله نلرندن ایدی . بوبابده
مؤلیفندن نه نکه لهاردك «تورکیا و تنظیمات» نام اثرنده ایراد اولنان مطالعات
اودرجه دوغریدرکه ۱۸۴۴ تاریخ میلادیسنه مصادف ۱۲۵۹ تاریخ
هجریسنده حکومت مسكوكات عثمانیه نك اصلاحنه تثبث ایله جکی صره ده
رسمی جرائدله اعلان ایده جکی تبلیغاتده بالذات دخی اعتراف حقیقته
مجبور اوله جقدر .

سالف الذکر تبلیغ رسمی یی صره سی کلنجه عیناً درج ایتمک شرطیله
نه نکه لهاردك شوقره سنی بر اوقوالم . مومی الیه دیور، که: «مسكوكاتك
قیمت حقیقیه سی دفعاتله تغشیش ایدلمش ایکن قیمت اعتباریه لرندن
هیچ برتنزیلات اجرا ایدلمه یوردی . بوخفیا جبات ایدیلن اویله بر ویرکو
ایدی ، که تحولات متمادیه سیله معاملات داخلیه و خارجیة تجاریه یی فنا
حاله اخلاص ایدیوردی .

یکیکچر یلر بویله مغشوش برسکه ایله تسویه خصصاته تثبث اولندی
ایچین اعلان عصیان ایله یورلردی . زمانك ضبط وقایع ایله متوغل
بولنانلرندن بری بوسکه یی «برادم یا پراخی قدر خفیف و بردانه شبنم قدر
دکرسز» اولقی اوزره توصیف ایدیور .

لكن تغشيش مسكوكات روسيه قارشو اعلان ايديلن محاربه نك دوامنه كافى منابع تأمين ايده مديكندن سلطان محمود ديك برسكه احداثه مجبور اولوردى . ايلك نمونه سى ۱۲۲۳ (۱۸۰۹) تاريخلرينه دوغرى ضرب اولنان و آتليق ، بشك ناملريله و آلتى و بش غروش قيمتلى ايله ميدان تداوله چيقاريلان اشبو مسكوكاتك قيمت حقيقه لرى ، قيمت اعتباريه لرندن پك بعيدايدى . مسكوكات مذكوره نك بر طرفنده سلطان محمود غازى طغراسى و ديكركنده تاريخ و محل ضربى ايله عدد سنه سلطنت محرر بولنيوردى .

عين خطيات ايله يعنى قيمت حقيقه قيمت اعتباريه نك پك چوق دوننده اولوق شرطيله ۱۸۲۹ و ۱۸۳۳ تاريخلرندن يكي برر طاقم دها ضرب ايديلوردى . يالكز بودفعه اجزاسى ده ضرب و اعمال اولته رق ايكي بچق غروش بلغمه يوزلك و برغروش اون پاره لكنه اليلك نامى و بريلور . واولكىسى اوچ و ايكنجيسى ايكي سانتيمترو قطننده بولنيوردى . اوزرلرندن محرر يازيلرده عىنى اولوب يالكز اليلكر مياننده سلطان عبدالحجيد نام هايونلريله ۱۲۵۵ تاريخ هجري سنى طاشيان برترتبه دها تصادف ايدلمكده در ، كه بوده اشبو مسكوكات مشؤمه نك الكصوك تاريخ ضربى عداولته بيلير . ايلك موقع تداوله چيقاريلان بشك يكونى (۱۱۵۰۰۰۰۰۰۰) غروشه بالغ اولوب قيمت اعتباريه ، قيمت حقيقه دن (۶۹،۰۰۲) فضله ايدى . ۱۸۳۳ مضر و باقى ايسه (۹۷،۰۰۲) فضله قيمتيله (۲۴۵۰۰۰۰۰۰۰) غروشه و اريوردى .

آلتيلقلره كلنجه : برنجيلردن نسبة آاز مغشوش اولوب (قيمت حقيقه فضله سى ۳۳،۵۲۴) يكون اعمالات ۱۳۷،۷۷۵،۳۶۹ غروش دن اجزاسى ده اوچ و بر بچق غروش لخدن عبارت ايدى . بونلردن ماعدا اوقاللق اولوق اوزرده « متالك » دينلن برطاقم پاره لر موجوددى .

یوکی مسکوکاتک موقع تداوله اخراجی نتایجندن اوله رق معاملات
تجاره مملکت بوزولور؛ تجار همان عمومیتنه کوشه صرافلرینک منافعه
آلت اولور، بونلرایسه کرک مذکور مسکوکاتک اجنبی سکه‌نه تحویلنده
وکرک مملک اجنبیه ازسالی ایجاب ایدن نقودده پیاسه ده ایستدکلی کبی
رفع وتزلزل وجوده کتیره رک عالم تجارتی اساسندن تحریب ایلورلردی.
بومسکوکاتک اخراجی اهالی اوزرینه تادتا برور کوی جبری طرحی
منايه‌سند ایدی. زیرا قیمت اعتباریه‌لری قیمت حقیقه‌لرندن پک یوکسک
اولدوغندن ده بازار تجاریه چقار چیتماز اشبو قیمت اعتباریه دوچار
تزل اولور. تزل واقعا مضراتی ایسه طییی مکلفین مملکته، تجاره
راجع بولورلردی.

حکومت بواحوالی تقدیر ایتیهور دکلدی. حتی بونک ایچین مصر
والیسی محمدعلی پاشا دولت متبوعه‌سه قارشو رفع‌لوی عصیان ایلدیکی
زمان سلطان عبدالجید ارقی تغیش سکه عادت قدیمه‌سندن استفاده خارج
حوضه امکان اولدیغی درپیش تأمل ایدرک یکی برمنبع ثروت تحریسه
قیام ایلهور واهنکامه ده کین تاریخ مالی عثمانیده اخذموقع ایده‌مه‌ین
برطریق جدید کشف اولونورلردی. اوله برطریق، که وخت عاقبت
اعتباریه دیکرلرندن فرقلی دکل، بلکه ده مددش...

بومیانده نتایجی پک الیه اولان بو کشف منجی، «قائمه‌تقدیه» اخراجی
ماده‌سنی تدقیقندن فارغ اولوق بو عظیم جزانک ملکمره ویردیکی درس
عبری کوشه نسیانه آتمق دیمک اولور، که بن بوکا راضی اوله‌مایه‌جئم.
واقعا بو خصوصه حق کشفک دوغریدن دوغری به حکومت عثمانیه به
راجع اولدوغنی ادعا ایده‌میز. زیرا برچوق حکومت عینی طریقه توسلده
بزه قدم ایدیورلردی. حکومت عبدالجیدیه‌نک بو حق اختراعی اولسه
اوله تاریخ مالی عثمانی نقطه نظرندن حائز اهمیت عداوله‌یلیر.
فی الحقیقه فرانسه ده قرق میاره یاقین چیقاریلوب از زمان صوکر ایتی

صفری بولان قائمه assignat لرك يازسى ويا تاثيراتى هنوز تورومغه ويا اونودولمغه باشلامش ايدى .

انكتره عبدالمجيد دور سلطنتارينه دها يقين بروقتده اون طقوزنجى عصر ميلادى ربع اولنده عين تجربيه يي فقط دها محدود بر مقياسده اجرا ايتهمش ميدى ؟ ينه عين ايستمه اوصيرالرده روسيه چارلختى ياقوب ييقمايورميدى ؟ بناءً عليه دولت عثمانيهده بوعلت مدهشه نك سرايتدن تحليص نفس ايندهمدى . وكنديسه تقدم ايندن حكومتارك تشبثاتى ناصل اليم بر طرزده نهايتنديكى كوز اوكنه كيتيرمك كې اك بسيط بر دور انديشلكي بيله اهمال ايدرك اينك تجربه باشلاندى .

بوكا مجبورميدى ؟ دها اول باشقه مراجعت ايديله جاك تدابير يوقيدى ؟ بورالرينى هدف مساعيمدن خارج قالدېنى ايجين تدقيقه لزوم كورمه بورم . قوائم تقديه اخراج اينلمش ، ناصل ونه زمان ، نه كې برشكل آلتده ، نه قيل تاامينات ايله ياپلشدر . نتايجي نه اولمش ؟ ايشته نم تدقيقى ايديله جكم خصوصات بونلردن عبارتدر .

محمد على اطاعتسزلىغيه حكومت سنيّه عثمانيه يي تدابير سريعه اتخافينه وبوصورتبه انتشار ايتك اوزره يولان بر قيعلجكم تحديد دائره سرايته مجبور ايتديكى زمان يعنى ۱۸۳۹ سته افرنجيه سته دوعرى « قائمه معتبره تقديه » ناميه و (۳۰۰ : ۳۰۰) كيه [*] مقدارنده اولمق اوزره ايلك ستهلر موقع تداوله وضع اولتيوردى . قائمهلر ، بش يوز ، ايكي يوز اللى ، يوز ، اللى ، يكرمى واوز غروشه منقسم ايدى . مندرجاتى ال يازيسيله محرر اولوب محالك عثمانيه نك هر طرفنده ممكن اتداول وسكز ستهده لازم التاديه ويوزده سكز قاتض كيتيره جك ايدى .

سندلرك شكلنده كې ساده لك ، واوزلر تده نومرونك نقدانى برچوق تقليدلرينك تداولنه ميدان آچديغندن طولاتديرلوب مطبوع اوله رق

[*] بر كيه = ۵۰۰ غروش .

یکیدن اخراجہ قرار وریش ایدیسه ده تقلیدک بونکه اوکی آله مادقدن باشقه قاریشقلقدہ تجدید و تزید ایدیوردی .

اخراج ایدیلان قوائمک مقداری آرتدیقه حکومت قانضک مقداری تفتیش ایدیور و بویله جه یوزده سکر تدریجاً یوزده آلتی به ونهایت یوزده اوچه تنزل ایله اوراده تقرر ایله یوردی . [۱۴]

برنجی دفعه چقاریلان قوائم نقدیه مقداری معتدل اولوب بالاخره یوکسه یوکسه شایان تأمل و اندیشه بر حال آله جقدر .

قائم اساساً هر درلو تأمیناتدن آزاد اولوب بازار بیع و شراده برده آلتیق ، بشک کی متدایاً قیمتی تحول ایدن سائر برطاقم نقود موجود اولونجه اضاعه قیمت اعتباریه ده چوق کجکمدی .

۱۸۴۰ ده نه نکه لپارد یوقاروده ذکر ی مسبق کتابنده « باب عالی ، تجربه سزلکی ایله سندات مذکورہ یی هیچ تردد و اثر تلاش کوسر مکسزین عادی سکه کی تلقی ایدلمسک تبعه لرینه تفهیمی اوروپا حکومتندن رجا ایتدیکی زمان حکومت مذکورہ دن : قائمہ اخراجک تداولہ واسطه سهولت دکل ، بر منبع واردات کی عد اولنسی پاک یا کلش بر حساب اولدینی و خصوصات مالیه ده اعتبار ، انجیق اخلاص اعتبار تہلکہ سنی تولید ایلک شرطیله جبراً قبول ایتدیر یله بیله جکی » زمینده جواب آلدیغی حکایه ایدیور . [۱۵]

درس آرایانلره قارشو بو ، بلکه مؤثر بر نصیحت صایله بیلیردی . لکن حکومت عثمانیه او یله بر موقعده بولونمایوز . نصیحت یرینه قائمہ اخراجنده سربستی تامه طلب ایدیوردی . بوسرستی ایسه انجیق رائجک بر شکل ثابتده قالمسیله حصول بولہ بیله جکدی .

قواعد مقررہ اقتصادیه نک لایتغیر بولوندیغی دولتمزہ اثبات وارئه

[۱۴] دووہ له صحیفه ۱۲۵

[۱۵] تورکیا و تنظیمات جلد ۲ پارس ۱۸۸۲ - ۸۴

ایچین چوق زمان انتظاره لزوم قالمادی . ۱۸۴۳ تاریخده استرلین لیراسی بشك ايله یوزده یوز ترفع ایش ایدی . یعنی (۱۱۰) غروشه اولق ایجاب ایدرکن برانکلیر لیراسی آلق ایچین (۲۲۰) غروش بشك پاره تسویه سی اقتضا ایدیوردی . [۱۶] خارجه کوندریله جك پولیچه لر اوغورینه ده - مسکوکات ضیاع قیمتی حسیله - خیلی فداکارلقلرده بولمق لازم کلیوردی . هر هانکی برکون ایچنده ، برکون صوکره واحد قیاسی مسکوکاتمرك قیمتی نه اوله جغنی کیسه تخمین ایده میوردی . بوندن بالطبع الك عادی معاملات تجاریه به بيله بردورغونلق عارض اولیور تجارت دولت عثمانیه هرکون بر درجه دها طریق اضمحلاله دوغری قطع مراحل ايله یوردی .

بو احواله بر نهایت ویرمك و قیمتدن دوشمش مسکوکات متداوله نك باعث اوله کلدیکی محاذیری رفع وزاله ایلک مقصدیله اصول مسکوکات عثمانیه ده اصلاحات عمومیه اجرایی ارزوی قطعینده بولنیلور حتی ۱۲۵۹ تاریخ عجرینده تقویم وقایع جریده رسمیه سنده بوکا دائر برده تبلیغ رسمی نشر ایدیلوردی .

الیوم جاری اصول سکه نك ایلک خطوه آشبتی تشکیل ایدن اشبو تبلیغات برچوق نقاط مهمه یی جامع بولمسیله بروجه زیر عیناً نقلی مناسب کوردم .

« ایادی ناسده بولونان اجناس مسکوکاتک تداولدن منعیه بونلرک تقدیر اولونان فیئات ايله ضربخانه عامرهدن مبادله اولنسی نظامات مقررده [*] ایجابندن ایسه ده اجناس مذکوریه یی ینسه هرکس برر صورته وزیاده فیئاتله اخذ واعطایه متجاسر اولمقده اولوب بوصورت معاملات ناسه سکه

[۱۶] دووهله .

[*] بونظاماتی برچوق آرادق ، الله ایده مدك . قاعده مسکوکاته عائد بالعموم وثائقك ضربخانه عامرهدنه بولنسی ایجاب ایدرکن ، موجودلرک بيله تاریخلری مفقوددر . سلسله تعقیبنده تاریخك اهمیتی ایسه قابل انكار دکلدر .

ایراث و فیات واسعار اشیانک غلاسنی ایجاب ایلمکده بولوندوغی مثلاً
استقرار فیات نقود دخی تصحیح عیار ایله سکه خالصه قطع و ضربنه
و قیمت لایقه سیله تداولنه متوقف ایدوکنه و مجرد تسهیل معاملات ناس
ایچون خزینیه عائد اولان فائض سکه تمتعاتنک ترک ونداسیله تصحیح
عیار سکه اولنسی نزد عالیده بالتصویب لازم کان چرخلر و ادوات اورولدن
جلب ایله ضربخانه عامرده وضع اولنه جق محالری انشا اولتمقده اوله رق
برقاچ ماهه قدر التون و بیاض اقیه اولمق اوزره خالص العیار سکه هایون
قطع و ضربنه مباشرت اولنه جفته و بوندن بویه ضربخانه کار و تمتع مطالعه سنده
اولیه رق یا لکنز قطع و ضرب ایده چکی سکه خالصه نک مصارف ضربیه سی
استیفا ایدوب ادوات مرقومه کاملاً یرلرینه وضع اولندقدن صکره
استیانلر یدلرنده کی زروسیمی جانب ضربخانه یمصارفتی ایفا ایله
سکه خالصه قطع ایتدیره بیه جکنه بناء کرک مسکوکات عثمانيه
و کرک مسکوکات دول اجنبیه نک جمله سنه بشقه بشقه فیات وضع برله
دفتری آتیده ترقیم قلمشدر بوصور تده فیابعد اجناس مذکورده نک تصحیح
عیار سکه هایونه نیت خیریه سیله مجموعه تداولدن منع اولنه رق فیات مقررده
موجبجه جانب ضربخانه دن مبیاعه قلمسی و معاملات ناسی سکه دن وقایه
الحاله هذمه تداول اولان ممدوحیه آلتوننک تامی یکریمی و نصفی اون
وربعی بش غروشه اولمق و بیاض آلتیلق و اقسامی بشاک و یکریمی یازده لق
وربع (اون یازده لک) دخی فیات محررده سنه مطابق اولمق اوزره سکه جدیدک
قطع و نشریه تکثیرینه دکن موقه آلتوب و یرلمسی و نقط فیات مرقومه دن
زیاده اخذ و اعطا ایدن اولورسه تأدیب و تکدیر اولنسی قرار کیر اوله رق
اقتضای اعلان بیورلمشدر .»

اشبو اعلاندن یدی اساس استخراج اولنیور :

- (۱) مسکوکات اجنبیه نک منع تداولی
- (۲) مسکوکات قدیمه عثمانیه نک بالاشترا تداولدن رفیی

(۳) ضرب سكه نك فيما بعد خزينه ايچين جرمنفته منبع اتحاد ايدلمه سي

(۴) آلتون وكموش معدنلرينك متوازيآ تداولي

(۵) دردنجي نقتله نك نتائج اقتصاديه سندن اولق اوزره آلتون وكموش مسكوكاتك سربستي اعمالى

(۶) ضرب ايديلن معادن اوزرندن يالكز مصارف اعماليه اخذى

(۷) عيار مسكوكاتك اصلاحي

بوني متعاقب بر تعرفه نشريه فيما بعد ضرب واعمال اولسه جق

مسكوكاتك اكا توفيقى قرارلشد يرلديني كچي بوكا علاوه ايديلن برجدوله ده

مسكوكات اجنييه نك يكي مسكوكاته نظراً قيمياتى تحين ايديليور .

برنجي دفعه اوله رق يالكز بو تعرفه ده مسكوكات اعمالى حقتك حكومه

تائيدى صراحتة ذكر واتيان قيلنور .

كرك تعرفه يي وكرك جدولى آتى به نقل ايله يورز :

ضربخانه عاصره آلتون وكوشى بيك عيارنده زرخالصك بهر درهمنى قرق

سكز غروش وسيم خالصك بهر درهمنى اوچ غروش بش پاره يه ومختلف

العيار اولانارى دى بو حساب اوزره مبايعه ايدر . آنجق قابل افراز

اولان زرخالصك بهر درهمنى قرق يدى بچق غروشون وسيم خالصك دى

بهر درهمنى اوچ غروش بر پاره دن بالحساب تسويه اولنور .

كيلو غرام ميليغرام

بردرهمك يعنى اون آلتى قيراطك فرانسه ۰۰ ۰۰۳ ۲۰۷ ۳۶۲۵ در

اوزانه نسبتله مقدار معادلى .

برقيه نك يعنى درتيزوز درهمك كذلك فرانسه ۱ ۲۸۲ ۹۴۵ ۰۰ در

اوزانه نسبتله مقدار معادلى .

برقيه زرخالصك بدلى يوزلك آلتونه يوزغروش اعتباريله يوزطقسان

ايكى آلتونه يعنى فيآت نظاميه سي موجبجه [۱۷] بهر يوزلك آلتون يكرمى

[۱۷] بونظامك صورته دسترس اولق ميسر اوله مادمى .

ایکی فرائق تمش بش سائیم حساب اولنمق اوزره (۴۳۶۸) فرائقه مساویدر .
 برقیه سیم خالصک بدلی آلتش ایکی یچق عدد یکر میلک کموش مجیدیه
 یعنی فیأت نظامیه سی موجبجه بهر یکر میلک مجیدیه درت یچق فرائق
 حسابیه ایکی یوز سکسان بر فرائق یکر می بش سائیمه مساویدر .
 آلتون و کموش مسکوکات عثمانیه نک اسامیسیله وزن و قطر و عیارلری
 بروجه زیر بیان اولنور :

آلتون

عدد	قیمت	وزن نظامی					قطر	عیار میلیم	عیار عثمانی
		غروش	قیراط	درهم	گرام	میلیگرام			
۱	۵۰۰	۴	۱۱	۳۶	۳۶	۸۲	۳۵	۹۱۶.۶۶	۲۲
۱	۲۵۰	۱۰	۵	۱۸	۱۸	۴۱	۲۷ ^۱ / _۵		
۱	۱۰۰	۴	۲	۱۸	۱۸	۲۱۶	۲۲ ^۱ / _۲		
۱	۵۰	۲	۱	۳	۳	۶۰۸	۱۸		
۱	۲۵	۹	۰	۱	۱	۸۰۴	۱۴ ^۳ / _۴		

آلتون مسکوکاتک حین اعمالنده وزن و عیار نظامیسندن بیکده یالکنز
 ایکی فضاهیه و یا خود نقصانه قدر مساعدۀ نظامیه سی واردر .

عدد	قیمت	وزن نظامی					قطر	عیار میلیم	عیار عثمانی
		غروش	قراط	درهم	گرام	میلیگرام			
۱	۲۰	۸	۷	۷	۲۴	۵۵	۳۷	۸۳۰	۸۳
۱	۱۰	۱۲	۳	۱۲	۱۲	۲۸	۲۷ ^۱ / _۴		
۱	۵	۱۴	۱	۱۴	۶	۱۳	۲۴		
۱	۲	۱۲	۰	۱۲	۲	۴۰۵	۱۸ ^۳ / _۴		
۱	۱	۶	۰	۶	۱	۲۰۲	۱۵		
۱	۱	۳	۰	۰	۰	۶۰۱	۱۳ ^۳ / _۴		

كوش مسكوكاتك حين اعمالنده وزن وعيار نظاميسندن بيكده يالانكر
اوج فضايه وياخود نقصانه مساعدۀ نظاميه سي واردر .

مسكوكات عثمانيه نك قطع وضر بنده مصارف اعماليه سنه مقابل ضر بخانه
عامرجه خالص آتون اوزرينه يوزده برغروش وخالص كوشدن دخي
مصارف اعماليه وضاياعه علاوه ايديلن نحاس بدانه مقابل يوزده ايكي غروش
يكرمي بش يازه توقيف اولنور .

برعدد يوزلك آتونك حاوي اولديني زر خالص ايله برعدديكر ميلك
مجيديه نك حاوي اولديني سيم خالص بيتنده فيأت نظاميه لري موجبنجه
واقع اولان نسبت ۱ الى ۱۵۰۰۹۰۹ نيسته مساويدر .
مسكوكات عتيقه عثمانيه واجنيه نك تعرفسي بروجه آني در

تاون	عيار عثمانی		بيك حايه عيارلرين		قيمه بر درهمي	
	قيراط	اوتوز ايكچم	ميليم		غروش	پاره
يالديز اتوني	۲۳	۲۶	۹۹۳	۵۰	۴۷	۳۰
قرايس تعبير اوتونك قوشلر دوقه سي	۲۳	۲۰	۹۸۵	—	۴۷	۱۰
مجار تعبير اولتان فلمنك دوقه سي	۲۳	۱۶	۹۷۹	—	۴۷	—
فندق اتوني	۲۳	۸	۹۷۰	—	۴۶	۲۰
عتيق رومي اتوني	۲۲	۳۰	۹۵۶	۲۵	۴۵	۳۵
عتيق سلطان محمود اتوني	۲۲	۲۶	۹۵۲	—	۴۵	۲۵
انكازنك استرلين لير ايله روسيه نك ايمپريال اتوني	۲۲	—	۹۱۶	۵۰	۴۴	—
سلطان مصطفى اتوني	۲۱	۲۴	۹۰۶	۷۵	۴۳	۲۰
يكرمي قراي قشقي فرانسه و ايتاليا و ليچقا كوشمچه اتونلري	۲۱	۱۹	۹۰۰	—	۴۳	۷
عتيق و جديد المانيا اتونلري	۲۱	۱۹	۹۰۰	—	۴۳	۷
خيريه و مصر ليراسي	۲۰	۳۰	۸۷۳	—	۴۱	۳۷
اسپانيا و مكسيقا دويبلرلي	۲۰	۲۸	۸۷۰	—	۴۱	۳۰
عتيق عدليه اتوني	۱۹	۲۹	۸۳۰	—	۳۹	۳۷
استانبول و جديد رومي اتونلري	۱۹	۶	۸۰۰	—	۳۸	—
جديد عدليه اتوني	۱۷	۳۰	۷۴۸	—	۳۵	۳۵
مصر اتوني	۱۶	۱۶	۶۸۷	۵۰	۳۳	—
مصر ك باربود اتوني	۱۵	۳۱	۶۶۶	۵۰	۳۱	۳۷
اوجلك ربعيه	۱۳	۳۱	۵۸۲	—	۲۸	۳۷

بهر دره می	بیک حسابیه عیارلری		کبوش
پاره	غروش	میلیم	
۳۵	۲	—	انکلز شیلینی
۳۴	۲	۹۱۶	هندک عتیق یک روپی
۳۳	۲	۹۱۰	هندک جدید یک روپی
۳۲	۲	۹۰۰	بش قراقلق فرانسه ریالی
۳۲	۲	۸۹۸	نمچه نکیلانلی طاریسیه یونانک دراختیسی واسپانیانک دیرکلی ریالی وامریقا ریالی
۲۹	۲	۸۷۰	روسیه نکی یک یازیلی قاربونسی
۲۴	۲	۸۳۵	فرانسه ریالی اقساملری ۱۸۶۷ سنه سی تاریخندن
۲۴	۲	۸۳۳	نمچه نکی قوشلی طالری ناپولی ریالی
۲۲	۲	۸۲۰	غیدارتعییر اولنان اسپانیانک دیرکلی ریالی رونی
۱۴	۲	۷۵۲	قترینه تعیر اولنان روسیه نکی عتیق قوشلی قاربوانسی
۱۱	۲	۷۳۰	عتیق جهادیه
۲	۲	۶۵۶	دوقه تعیر اولنان لوفه سکسی
۱	۲	۶۵۰	صولدو سکسی
۳۲	۱	۵۷۶	نمچه نکی یکرمی رقلی اسوانسکی
۲۸	۱	۵۵۰	راغوزه سکسی
۲۳	۱	۵۱۰	نمچه نکی چاریک فیلورنی
۲۰	۱	۴۸۰	نمچه نکی اون رقلی اسوانسکی
۱۸	۱	۴۶۵	عتیق یوزلک و ایکلیک و غروش
۱۲	۱	۴۲۰	قیرایسر تعیر اولنان مجارسکسی

قران یاخود صاحب قران عجم سکله ریه روسیه نکی ۱۸۶۰ سنه سندبری
قطع ایتدیکی بش و اون و اون بش و یکرمی قایقلق قاربون اقساملری
ومصرک و بغدادک عتیق پاره لرینک عیارلری دخی آعرفیه مطابق اولمدیغندن
غیر مسکوک مثلومبايعه ایدلمکده در .

ايلنجى فصل

۱۲۵۹ تاريخنده اجراقيلنان تصحيح عيار اوزرينه تأسيس ايدن اصول مسكوكات

بوفصلده صردسته :

Monnai de compte	اولا سكه حسابيه
» réelle	ثانيا سكه حقيقيه
» légale	ثالثا سكه نظاميه

تدقيق ايديله جكدز .

اولا : سكه حسابيه

ماخذىنى يوقاروده بالناسبه ذكر ايلديكمز غروش عين زمانده هم سكه حسابيه وهم سكه حقيقيه در . زيرا بعض استئا آدن قطع نظر قيمياتك تقديرنده مقياسمز اودر . شو حالده ايسه ايكي نوع نقد بيننده توافق وار ديمكدز . فى الحقيقه ، غروش بوزن معينده سيم خالصك مقابلي اولوب معاملات حسابيه ده ۸۳۰ ميليم عيارنده برغرام ۲۰۲ ميلigram كموش واحد قياسي ي تشكيل ايدر . معاملاتك اساسى كموشدن تركب ايدنجه كموش برده معيار Etalon اولمش اولور [۱۸] لكن كموش ايله برابر التونده برحق غير محدودك اداسنه صالحدر . يعنى مثلاً ك عظيم بر دين اونكه قابل تأديه در (حالبوكه كموش هله بين الملل مناسبات تجاريه ده اصلاً اداى دينه صالح دكلدر .) التونك قيمتى ... غروش كموش ايله تعيين اولور . ضربخانه عامره التون و كموش عيارى اعتباريله اشتر ايلر . ومثلاً بيك ميليم عيارنده بر درهم (۲۰۷۳۶۲۵۰ غرام) خالص التونك قيمتى قرق سكر غروش وعين عيارده بر درهم سيم خالصك قيمتى اوچ غروش اون ايكي بچق ساتيم اولوب شو حاله نظراً انتونك كموشه نسبتى برئ (۱۵۰۰۹۰۹) .

[۱۷] مع مافيه etalon يالكر كموش دكلدر التونده بر Etalon در . حتى ممالك سائرده كموشك هيچ بر قيمتى بيله قالماش و التون منحصرأ Etalon اولق اوزره قبول ايدكدر . بعض مملكتلر بوندن مستنادر .

نسبتی کیدر . نته کیم بونی بالاده مندرج تعرفه اوزرنده ده مطالعه ایدیورز .
 انحق قابل افراز مواده زرخالص ایچین بهر درعنه ۴۷,۵ وسم
 خالصک بهر درعنه اوچ غروش ایکی بحق ساتیم تقدیر ایدلمکده در . (۱۹)

ثانیاً سکه حقیقه

۱۲۵۹ ده تنظیم اولنان تعرفه یالکز التون وکوش مسکوکاتک
 اعمالنی موضوع بحث ایتکده در . مذکور تعرفه موجبجه اتون
 مسکوکات ۲۵۰,۵۰۰, ۱۰۰, ۲۵۰, ۵۰۰ غروشلق اولق اوزره بشه مقسم
 ۹۱۶,۶۶ ملیم عیارنده در .

التون مسکوکاتک اشکالی بوجه آتیدر .

جهتندن بری اوزرنده یدی ییلدیز وزیر بر دفنه دالیله مزین
 طغرای سلطانی و بونک یاننده الغازی (مشروطیت عثمانیه نك تأسيسی
 وبرنجی پادشاه مشروطیتمز سلطان محمد خان خامس حضرتلرینک جالس
 سریر سلطنت اولسنی متعاقب مسکوکاتک اشکالی تبدیل مأسس
 ایچه موضوع بحث اولوب انحق برقراره اقتراان ایدمه میله یالکز
 شمذیکالک الغازی یرینه رشادنام محترمک ادخالی ایله اکتفا قلمشدر)
 و طغرا ایله دفنه دالی اراسنده عددسین سلطنت محرر اولوب بشوز
 وایکی یوز الی غروشلقلرده دفنه دالی زیرنده فضله اوله رق برده سکه نك
 قیمتی مشاهده ایدلمکده در .

دیگر جهتده ایسه ینه دفنه دالی شکلنده بر چرچیوه و بونک
 ایچنده « عز نصره ضرب فی قسطنطنیه » عبارده سی و سنه هجریه محرر
 اولوب کنارلری ده عمومیتاه طریلیالی بولونمقده در .

[۱۹] سالنامه عمومی ده بو مقدار اوچ غروش بش یاده اولق اوزره محرر
 ایسه ده ضربخانه عامرهدن استحصال ایدمه ییلدیکم معلومات اخیریه نظراً اوچ
 غروش یکریمی بش ساتیم در . بوکی تعدیلانک برقانونه ، برنظامه ویا برقراره
 استنادی هرملککنده اصولدن ایکن بزده دن ونه جهتاه بوراده یه تنزل ایلدیکنه
 دایر براماره یه دسترس اوله مدم .

كموش مسكوكاته كلنجه : انلرده ۲۰، ۱۰، ۵، ۲، ۱ و ۱/۲ غروشلق اولمق
اوزره التي يه منقسم و ۸۳۰ ميليم عيارنده در . اشكالى بروجه آتى در .

مجديه نامنى الان و جتمكان عبداجيدك دور سلطنتلرنده تصحيح
عيار قرارنامه سندن اول موقع تداوله چيقان يكرمى غروشلقلارك هرايكي
خرفنده دانتلا شكلنده بر دائره، اون ايكي آى و بيلديز ، دائره ايله
اينلر اراسنده ده اون ايكي عدد اوراق چيچك موجوددر . بونلردن
باشتمجه سنده بر كول دالى چيچكى و طغراى سلطانى و عدد سئه سلطنت
و خپرنده « عز نصره ضرب فى قسطنطينه » عبارده سيئه سئه هجريه
كوزوشلكده در .

بش و اون غروشلقلر مجديه نك عىنى اولوب بالىكز بونلرده كول
چيچكى و دالى يرينه « آغازى » عبارده سى موجوددر كه دور جليل
سلطان محمد خان خامسده بوده تبديل ايديلهرك « رشاد » نام ميجلى ايله
ترزين ايدلشدر . ايكي و بر غروشلق مسكوكاتدن اولكيلردن فرقلى
اوله برق اون ايكي آى رفع ايدلشدر .

يارم غروشلقلارك بر طرفنده دفته دالى ايله محاط طغراى سلطانى،
يائنده آغازى و زيرنده عدد سنين سلطنت ديكر جهتده عز نصره ضرب
فى قسطنطينه ، سئه هجريه و قيمتى تضمن ايدن (۲۰) عبارده لرى محردر .
بونلردن ماعدا تعرفه ده داخل اولماقده برابر يوز ميليم عيارنده
واسكيدن قلمه (۲۰، ۱۰، ۵) . پاره لى متالكلر موجود اولدينى كې ۱۹۰۲
سئه افرنجيه سئه مصادف ۱۳۲۰ سئه هجريه (۱۳۱۸ سئه شمسيه) سندن
برى غيارى بو صوكرا كيلردن ده دون اون بش پاره لى متالكلرده
باشتمه بر شكلده ضرب و اعمال ايدلشدر . حتى بونلر دول اجنيه نك
بر آراق اعتراضاتى ده داعى اولمش ايسه ده تاثيرى اولماش والان تداول
ايتكده بولونمشدر .

بو ميانده سلطان محمود ثانى زمان سلطنتلرنده باشلايوب جتمكان

عبدالمجید دور همایونلرنده برمدت دها اعمالنده دوام ایدلدکن صوکره خزیننه نهایت ویریلن و مملکتجه خیلی مضراتی مشهود اولمغله برابر رفع تداوللری بردلو میسر اوله مایان و بشلکلی ده ذکر ایلمک اقتضا ایدیور. تاریخ مالی عثمانیده اشغال ایدلکلی موقع قوائم تقدیه قدر حائر اهمیتدر.

التیلق ایله بشلک یوقاروده ذکرلی سبق ایلدیکی وجهله اثنی و بشر غروش قیمتده اولوب هریری نصف وربع اقسامنی شامل ایدی و، در. لکن آتیده کوره جکمز کی ۲۴ کانون اول سنه ۱۲۹۶ (۱۸۸۴) تاریخی قرار نامه نك یدنجی ماده سی بشلک ایله اجزاسنک قیمت جاریه سی نصف راده سنه تنزیل ایلدیکی مثللو التیلقی ده بشر واجزاسنی بونسته کوره تنزل قیمتته تابع طومش ایدی.

بومقررات طبیعی کرک حکومت و کرک افراد و اهالی به عظیم ضررری مؤدی اولویوردی. بونک اوکنی المق ایچین حکومت سینه ایله دیون عمومیه اداره سی و عثمانی بانکه سی (۲۰) ازالرنده ۷-۱۹ شباط سنه ۱۸۸۸ تاریخده عقد اولنان مقاوله موجبجه الی ملیون (۵۰۰۰۰۰۰۰۰) غروش التیلق بازار داد و ستدن رفیعه الی ملیون غروش اعتبارنده مجدی نه نك بالاذابه دها اوافق مقیاسده سکه حانده موقع تداوله وضعی قرار کیر اولمش ۱۹۰۱ سنه سنه دکین تخمیناً ۴۱۶۰۰۰۰۰۰ غروشلق التیلق سکه حالندن چیقارلمسیه بویوزدن حصوله کلن (۹۰۰۰۰۰۰) بیک عثمانی لیراسی ضایعاتنک ۱۵-۱۳ ی حکومت سینه طرفندن و متباقیسنک بر ثلثی دخان رژی و دیگر ایکی ثلثی دیون عمومیه اداره لرنجه درعهده اولونمش عثمانی بانکه سنجهده التیلقلر چکیله رک تدریجاً دوائر حکومت طرفلرندن بانکیه تسلیم ایدلدکده مقابلنده ویریلن مسکوکات جدیددن قاضی التماق صورتیه ابراز معاونت و تکلفه اشتراک ایدلمشدر. [۲۱]

[۲۰] بوبانقه نك صورت تشکلی اتیده کوره جکر

[۲۱] موزاوچ: تورکیا مالیه سی پارس ۱۹۰۲ صحیفه ۱۰۰

بالايه عيناً نقل ايديلن رسمي تعرفه دن مستبان اولديغى اوزره
التون مسكوكاتك حين اعمالنده وزن وعيار نظاميدن بيكده ايكي وكوش
مسكوكات حقنده بيكده اوچ فضله ويا نقصانه مساعده واردر .
لكن كوش فيئاتك تنزلى اوزرينه يكيدن كوش مسكوكات ضربى
۱۲۹۶ (۱۸۸۰) سنه سى مارتندنبرى تحت ممنوعيته النديغدن ضربخانه جه
كوش اشترا ايدلنر .

۱ شباط سنه ۱۸۴۴ تاريخدن ۳۱ تموز سنه ۱۸۵۶ تاريخه قدر
(سنه هجره ۱۲۵۹ - ۱۲۷۱) درسمعات قابريقه لرنده ضرب و اعمال ايديلن
مسكوكات :

۱۰,۲۰۲,۳۹۷,۶۰۰ غروش التون

۴۱۴۵۷۱۷۷۵ — كوش دن عبارتدر .

لكن تعرفه جديدك بدايت نشرنده موقع تداوله چيقاريلان تقود
جديده مقدارى پياسه نك درحال اعاده اعتبارينه كافى اوله مازدى .
باخصوص كه باقر پاره لرده هنوز تداولدن رفع ايدله يوردى . بناء عليه
بو مقصده وصول ايچين دها مؤثر وسائله مراجعت احتياج عاجل
واردى .

۱۸۴۵ سنه ميلاديه سنده ، يعنى تصحيح عيار كيفيتك اجرا سندن
برسنه قدر صكره ، حكومت سنه پياسه ده اك زياده حائز اهميت واعتبار
اولان ايكي بائقه رؤسايه بر مقاوله مقطوعه عقدينه مجبور اوليوردي .
اشبو مقاوله موجبجه دولت عثمانيه طرفدن كنديلرينه سنوى ايكي
مليون (۲,۰۰۰,۰۰۰) غروش اعطاسى شرطيه مذكور بائقه لرجه
تجارك فرانسه ولوندره اوزرينه كشيده ايله جكلرى پوليه لرده انكليز
ليراسنك يوزاون (۱۱۰) غروش اعتباريله قبولى تعهد ايديليوردي .

بو معامله اوزرينه قوائم تقديه همان همان قيمت اعتباريه لرينى
محافظة ايله يورلردى . [۲۲] بالواسطه اولسون امر تأديه لرى تحت

تأمینہ آلتیجہ سندات مزبورہ نك محافظۂ قیمت ایلمری پك طبعی
بر نتیجۂ اقتصادیہ در .

تثبت واقعك موفقیتہ پذیرای ختام اولدوغی کورولونجه ایرتسی
سنہ مقاولہ تجدید اولونمش ۱۸۴۷ سنہ میلادیہ سنده ده دائمآ عین
مقصد اساسی ایله مذکور بانقہ لر طرفدن «درساعت بانقہ سی» نك
تأسیسہ مساعدہ ایلمش ایدی .

لكن قریم محاربه سندن صوکرہ حال وموقع کسب وخامت ایدیور .
بر طرفدن بشلکر والتیقلر حکومتجه بر قسمنك اورتہ دن قالدیرلسنہ
رغمآ خارجدن ادخال اولسان ساختہ لرینك بلافتور جریانہ مبنی عین
مذولیت ایله تداول ایدوب دوریور . دیگر جهتدن خزنیه نك احتیاج
شدیدی اوزرینہ یکی قائمہ اخراجی ده متصل بر بری تعقیب ایله یوردی .
فقط فیثات اعتباریه نك ادامہ سیچین ارتق بر «درساعت بانقہ سی» ده
موجود اولمادیغندن قیمتی صنایع ایدن مسکوکات مملکتده قالیور ۱۲۵۹
سنہ محریه سندن بری ضرب ایدیلن مسکوکات جدیدہ دخی بی ارام
ممالک اجنبیه توجیه وجهۂ عزیمت ایدیوردی .

باقر مسکوکاتك تداولدن رفی، قائمہ اخراجندن فراغت ایدلسی کی
تدابیر مؤثرۂ قطعیه توسل ایدیلہ جك یر ده حکومت بوتون قوتی
مسکوکاتہ ثابت وغیر متحول بر قیمت اعطاسنہ صرف ایدیور وبالطبع
مساعی واقعہ سی هیچ بروجهله ثمرہ آور موفقیت اوامہ مایوردی .

پایسہ کونده بر قاچ کره تغیر ایدیور ؛ تجارت بر قرار سزلق ،
بر کشمکش عظیم ایچنده یووارلانونوب کیدیوردی .

بو سبیلہ درکه قریم محاربه سی عقینده نشر اولونان خطہ هایونده
موضوع بحث متعدد اصلاحات تصورلری میاننده بر طاقم مؤسسات مانیه
تأسیسی ایله اصول مالیه ومسکوکات مرکزده اصلاحی فکری سرد واتیان
قیلینوردی .

۱۸۵۶ ده « اوتومان بانك » تشكيل ايديليور . وبشيز بيك انكليز
ليزاسندن عبارت بولونان سرمايه سنك لى الحاجه ايكي مليونه (۲۰۰۰۰۰۰)
ابلاغى تقرر ايله بور (۲۳). لکن سرمايه سنك قوتنه ، مديرانك ذكاى
مخصوصلرينه رغماً يكي مؤسسه ، تجارت ايتديكي اوفق تفك بعض خدمتلردن
قصع نظر اصل بحرانك اوكنى المنه مقتدر اوله مايوردى . مسكوكاتده كي
« آتارشي » برسابق دوام ايدييور . قائمه لك مقدارى ده كندجه فوق العاده
بررادهيه وارييوردي .

بوصورتله حاصل اولان اندیشه تعمم ايدوب مملكتك هرجهته انتشار
واتتون كاملاً خارجه چيقارق اقتصاديوندن « غره شام » ك وضع ايلديكي
« فنا پاره اي يي تبعايدير . La mauvaise monnaie chasse la bonne »
قاعده اساسيه سى موجبجه مملكتده قائمه ياننده يالكز باقر پاره لر تداول
ايتمه باشلاديني زمان انجق اولاي امور يمزك بصيرتلى اچيله رق تهلكه نك
تقربى حس اولنه بيله جكد . ايشته بوصيره ده يكي بر مؤسسه اعتباريه نك
بانك عثمانى شاهانه نك ، توسطيله دوره فلاكت اتلاديله رق حيات جديدمالى
ومسكوكاتك انكشافى كوره جكنز .

في الحقيقه فرانسز لك كاغذ سكه Papier - monnaie ديدكلرى قائمه
بو قدر دوشونجه سز برطرزده بلكه مملكتمزدن باشقه هيچ بربرده استعمال
اولونماشدر .

درجه احتياج نه اولورسه اولسون قائمه اخراجنده معمول ومقتدايه
اولقى لازم كن برخيلى اساس موجوددر . اول امرده منابع وارداتمى
درپيش تأمل ايدوب اخراج ايديله جك قوائمك مقدارى اكانسبت ايتمش
اولسه يدق ، شبهه سز ، اويله هولناك ورطه لر كچير مزك . قيصه وعده لى
براستقراض ديمك اولديغه كوره البت بوكا برقارشولق تدارك ايتمك اول
باول نظر دفته آله جق خصوصاتندن در ؛ بوقارشولنى ايسه منابع وارداتمى
غيرى بربرده تدارك ايديله جك دكلدك .

بوندن ماعدا ساخته قوائمك موقع تداوله عدم وضعی تداییرخی اتخاذ ایلک وخلقى حكومتجه بوصولیت اخراجیهك سوء استعمال ایدیلجه جكنه تأمین ایتمكده جمله وظائفدن ایدی . حالبوكه بونلرك هیچ بری یاپلدى برنسبت محدودده كوزهدلمدیكى شونكلهده مبتدركه ۱۸۵۸ سنه میلادیهسند حكومتجه قائمه لرك قسماً تأدیة بدلاتی اخطرده كلدیكى زمان اساساً خزینه طرفدن چقاریلان سندات تقدیه كی Bon de trésor واردات عادیه دولندن تسویه سی ایجاب ایدركن بشیوز بیک (۵۰۰,۰۰۰) لیرالق بر استقراض خارجی عقدینه مجوریت حاصل اولیور ایدی .

كذلك حين تداوللرنده امنیت عامهك خاللدن وقایه سی امرنده هیچ بر تدبیر اتخاذ ایدلمدیكندن ۱۸۵۸ تاریخنده اورته لیقده اون ایكى ملیون (۱۲,۰۰۰,۰۰۰) غروشلق ساخته قائمه دوران ایلوردی . (۲۴) مع مافیه بو اهمالك اناری قائمه اخراجنده كوستریلن سوء استعمالدهده نمایان اولقدهدر . زیرا سنداته نومرو وضع ایدلمدیكى ایچین حكومت دیلدیكى مقدار اخراج ایده بیلیمك سهولتی حائر بولنیور ایدی . نته كیم بو خصوصده اصلاً قصور ایدلمدی ! سالف الذکر ۱۸۵۸ استقراض خارجیسندن صوكره موقع تداولده بولونان قائمه لرك یكون قیمتی (۷۲۰۰۰۰۰۰) یتش ایكى ملیون غروشه بالغ اولیوردی .

بونلرك تداولدن رفع وازاله سی مقصدیه یاپیلان ایکنجی استقراضدن متحصل مبالغك بر قسم مهمی جده سوقیاتنه تخصیص ایدیلنجه تشب واقع بوس بوتون عقیم قالیور . و حكومت كویا بو حالدن بك نمون اوله رق وارتنق تردد واحترازهده محل كورمیهرك لزوم حس ایتدكه یكى قائمه اخراجنده آلا بیلدیكنه دوام ایدیوردی .

جتمكان سلطان عبدالعزیز دور سلطترلنده ، خرابی مملكتی انتاج ایدن بویه بر تدبیردن فراغت فكرلری یكیدن تقویت بولمغه وسالف

همایونلری جانبدن نشر بویورولان خط شریفده موعود اجرا آته نصب
سگاه ایدیلهرک اکا بر شکل مادی اعطاسی اسبابی دوشونلش ونهایت
ع شباط سنه ۱۸۶۳ تاریخی فرمان عالی ایله مقدماتی ایدن تجربه ده
علاقه دار بولونان ذواتک انضمام معاونت لریله مملکتک احیای احوال مالینسه
خادم و باتقه جده مهم امتیازات ایله « بانک عثمانی شاهانه نك » یکیدن تأسیسه
مساعده شرف تعلق ایدیوردی .

لکن مطلق بر اداره التده الك علوی تشبیرک ، الك موثوق تخمینلرک
بیله دائماً عقیم قالدیغنه وحکیم ومدقق مشتهر مونتسکیونک روح التوائینده
دیدیکی کبی « حکومت شخصیة واحده ده قانون ، قاعده ، هپ پرنسیرک
کیف ذاتیسی بولوندیغنه » بر مثال دیگر اولق اوزره بزده وایانان اوموقت
امللره تماماً مخالف اوله رق حیات مالیمزک نه وخیم صفحه لر کچیردیکنی
اتیده کورجکز .

ایمدی طرز وزمان تأسیسه نظراً بانک عثمانی شاهانه باشلیجه ایکی
وظیفه ایله توظیف اولئیور :

بری قوائم تقدیه بی تداولدن ازاله ایلک

دیگری مسکوکاتده موجود قاریشقلغه نهایت ویرمک

اوهنکامده متداول قوائمک مقداری ایکی یوزاللی ملیونه (۲۵۰.۰۰۰.۰۰۰)
غروشه بالغ اولیوردی. انجیق قیمت جاریه سی قیمت اعتباریه محوره سندن
دون بولوندوغی ایچین تمامنک رفغنه ایکی یوز (۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ملیونلق
براستقراض کافی کورونیوردی. بونک ده یوزده قرق (۴۰٪) نقداً و متباقیسی
دیون عمومیه تحویللری ایله تأدییه ایدیله جکدی . [۲۵]

بو دائره داخلنده حرکت اولنه رق قائملر طویلاتدیرلدی. و ضربخانه
عامرده احراق بالنار ایدلدی ؛ شو قدر وار، که چوق کچمزدن اعاده
حیات ایله یورلردی !!

بوسنه هر سک اختلالی و صربستان و قره طاغ محارب لری اوزرینه

پارویه کرکی کی احتیاج حس اولنسیله حکومت در حال خاطرات ماضی نی قورجلا یه زق درت دفعه ده بر بری متعاقب اخراج ایدلیکی اون آلی (۱۶۰۰۰۰۰۰۰) عثمانی لیرالقی قائمه ایله اورتی هرج و مرج ایدیور و ملی سور و کله یوب سفالتک اک مدھش اوچور و ملرینه آتیوردی .
درت دفعه ده اخراج ایدیلن قوائم نقديه مقدار و تاریخلری ایله حین اخراجلرنده کی فی جاریلری بوجه آیدر :

سرده سی	تاریخی	مقداری لیرای عثمانی	بهر لیرانک پیاسه سی
۱	۱۲ اغستوس ۱۸۷۶	۲۰۰۰۰۰۰	۱۱۷ غروش
۲	۱۱ تشرین ثانی ۱۸۷۶	۱۰۰۰۰۰۰	— ۱۳۵
۳	۵ کانون ثانی ۱۸۷۷	۷۰۰۰۰۰۰	— ۱۵۰
۴	۳ ایلول ۱۸۷۷	۶۰۰۰۰۰۰	— ۱۸۵

قائم لرك قبول و تداولی تحت مجبوریته آتیور وازکلی معدنلری، و بعض محللرك اغنام و برکوسی حاصلاتی ایله اجرای امحالی قرارگیر اویوردی . فضله اوله رقی قائمه لره بانق عثمانیک نظارتی التده نومرو وضع و مالیه ناظری طرفندن امضا علاوه ایدیلور و بویه جه هیچ دکلسه ساخته کارلای ایقاعنه محل ویرلمه سی درپیش تأمل اونیوردی .
لکن بوراده بر سؤال وارد خاطر اولمقده در :

حکومت سنده جه بانقه نك مدت امتیازیه سی ظرفنده هیچ بر نوع قائمه نقديه اخراج ایدلمه سی تعهد و بانقو طورك موقع تداوله وضعی حتی بر امتیاز مخصوص اوله رقی منحصرأ بانقه یه تودیع ایدلیکی حالده [*] عثمانی بانقه سی حکومتك وعد و تعهدنده خلف ایتمنه یخین موافقت ایلدی ؟ معاملات خزینهنك انتظامه ارجاعنی درعه ده ایش بولمنه نظرأ حکومتك تشبثانه مقاومت ایتمك حتی وحتی وظیفه سی دکلیدی ؟

[*] امتیاز مقاوله سی (۱۸۶۳ - ۱۸۷۵) ماده : ۱۲

دها ايلري كيدرك ديمكه جارت ايدجكم ، كه اكر بانقهجه قائمه لرد
نومرو وضعي چينده اثبات وجود ايديلهرك ابراز معاونت اولنماسه يدي
خلق سندات مذكوره ي قبولدن امتناع ايله بچك وبوكا مقابل حكومت ده
هيچ دكلسه دها منصفانه ، دها دور انديشانه حركته مجبور اوله جقدى .
حكومتك بر طاقم الجلات سياسيه ، احوال فوق العاده قارشوسنده
بولوندوغى قابل انكار دكل ؛ لكن بونده حد معقول وقدر معروفى
اشنامقده ممكن ، وبانقه نك او امكانى تحصيله موفقتى پك سهيل ايدى .
اوتهدنبرى بوكي مؤسسات اجنيه نك حقوق وامتيازات مكتسبه لري حتى
اك نازك زمانلرده بيله ناصل بر غيرت وموفقتيله محافظله ايلدكارى جمليه
معلومدر . انكچين حكومتك شو خطاى فاحشده بن بانق عثمانى ايجين ده
بر حصه مسؤليت تفريقده كنديمى ضبط ايدميورم .

بويله جه اورته يه اتيلان قائمه لر اوانه قدر امثالى نامسوق برصورتده
اصناعه قيمت ايله يورلردى . موقع تداوله وضعك دها ايلك كونى قائمه نك
التونه تبديلى ايجين يوزده اوتوز (۳۰ | ۱) اختيار فداكارى ايلك اقتضا
ايدميوز ايدى ! بر سنده بو فداكارلغك درجه سى يوزده يوزى (۱۰۰ | ۱)
بولويور وتدرىجا يوزده بيك ، بيك ايكي يوز (۱۰۰۰ | ۱) الى (۱۲۰۰)
غروشه بالع اولويوردى !... [۲۶]

واقعا اوچنچى قسمك چين اخراجنده هر سنه بشيوز بيك (۵۰۰,۰۰۰)
ليرانك محاسبى وبو مقصدى تايميناً بعض سنجاقلر واردات عشريره سيله سائر
وارداتك قوائم مذكوره يه قارشولق اتخاذاى حكومتجه قرار كير اوليور
ايديسه ده نتيجه سى پك پارلاق تظاهراته مظهر اوله مايوردى .

نته كيم ۱۸۷۹ سنه آخر نحيه سيله بر ابرنشر ايديلن ۸ مارت سنه ۱۲۹۵ تاريخلى
تبليغات رسميه ده ماله دن اعتباراً واردات دولتك يوزده سكسانى (۸۰ | ۱) تقدراً
ويوزده بكر ميسى (۲۰ | ۱) قائمه اوله رق جاييت ايديله جكي بعد الاتيان حكومت

وزنه لرنجه قائمه لرك درت يوزى يوز غروش (!) حسابيله اخذ وقبول اولنه جنى علاوه اعلان قيلنيوردى .

بو ، عادتا قائمه نك ساقط عن الاعتبار بولوندوغنى اعلان ايدى . زيرا ايرتسى كوندن اعتباراً چارشوده بازارده قائمه قطعياً اولونمايور و يالكز طرف حكومتدن سالف الذكر شرائط داخلنده روى التفات كوريوردى . شو قيمت اضافيه فى ۲۴ كانون اول سنه ۱۲۹۶ تاريخلى اراده سنيه حوى قرار نامه ايله ۹۴ سنه سى ختامه ده كين تسويه ايدلمه ين ديوناته قابل تطبيق بوليوردى . (ماده : ۶)

بو تجربه ، خزينه دولتك قائمه اخراجنده كى تشبثاتك الكصوكنجيسى اوليوردى . لكن طبيعى ، بويله تجربه لر هم اصلاح احوال مالىه دولته ، هم ده مناسبات عموميه تجاريه مزك تسهيل وتوسيعنه مانع اوليورلردى . اصول مسكوكات ، هر درلو تشبثاته رغماً ينه بر چوق نقائص ايله الوده بوليوردى ، چونكه ۱۸۴۴ سنه سنده كى تصحيح عياردن منتظر تكميل فوائد استحصال ايديله مه مش ايدى . مع مافيه ماسبقه نسبتله هر حالده برايسلك حس ايدلمكه باشلامش وبوندن حكومتك بالخاصه التيلق وبشلكلرى تداولدن رفع ايله تصحيح عيار قرارنامه سنك هر درلو تشوشدن ازاده اوله رق جريان احكامنى تأمينه موفق وبوصورتله نقائص موجوده يده چاره ساز اوله جنى استدلال اولومش ايدى .

انجق كموش فيثاتك تنزلى وبونك نتايج اقتصاديه سندن اوله رق انتون اوزرنده تأسس ايدن Prime حكومت عثمانيه ي اوركوتمسيله ۲۴ كانون اول سنه ۱۲۹۶ (۵ كانون ثانى سنه ۱۸۸۰) تاريخنده يكي برقرارنامه ياييلمش وبوده اصول مسكوكاتى بوس بوتون قاريشدير مشدر . [۲۷] قرارنامه مزبورك دردنجى ماده سى موجبنجه يكرمى غروش

[۲۷] مسكوكاتك صورت ضرب واعمالى حقنده بوتاريخلارده جريان ايدن احواله داثر غايت موثوق برمنبعدن استحصال ايلديكم معلوماتى حائر اولدوغى اهميته بناء بروجّه زير نقل ايله بورم : ۱۲۹۵ تاريخنده مسكوكات قالبرى اچقده

فی موضوع ایله احداث ایدلش اولان مجیدیه نك قیمتی یکر میدن اون
 طقوز غروشه تنزیل اولنه برق نصفی ایله چاریکی ده عین حساب به تابع
 طوتیلوردی بشلک ایله اقسامی قیمتارینک نصفی غائب ایتدکری کبی
 التیقلر بش غروشه تنزیل و اقسامی بو نسبت داخاندہ ضایعاته دوچار
 ایدیلورلردی . (ماده : ۷)

حکومت سنیجه اتحاد اولونان تدایرک بو ، الکصوکنجیسی اولوب
 بونک ایچین در ، که مسکوکاته متعلق احکام اساسیه مملکت مزده (۱۲۵۹)
 و ۱۲۹۶ تاریخی مقررات اصلاحیه ایله تلخیص اولنه بیلیر .
 ۱۲۵۹ تاریخندن زماننزه قدر ضربخانه عامره جه رسماً ضرب اولنان
 مسکوکات مقداری بروجہ آتی در .

التون مسكوكات جدولی

جنس سکه	۱۲۵۹ الی ۱۱۳۲ عملاتی	۱۹۰۶ عملاتی	۱۹۰۷ عملاتی	۱۹۰۸ عملاتی	یکون عمومی
غروش	غروش	غروش	غروش	غروش	غروش
۵۰۰	۲۵۸۷۸۴۵۰۰	۲۱۵۷۶۰۰۰	۱۷۱۹۱۰۰۰	۸۳۴۰۵۰۰	۳۰۵۸۹۲۰۰۰
۲۵۰	۳۲۵۳۴۲۵۰۰	۲۰۷۰۵۰۰	۲۲۴۵۵۰۰	۷۴۶۵۰۰	۳۷۶۹۶۷۵۰
۱۰۰	۳۴۶۵۹۲۹۴۰۰	۲۸۲۰۳۱۶۰۰	۱۹۵۰۱۴۱۰۰	۹۶۵۰۲۵۰۰	۳۹۴۲۹۷۵۱۰۰
۵۰	۷۷۶۷۱۵۰۰	۵۰۳۰۶۰۰	۲۴۰۰۰۰۰	۱۰۰۴۱۵۰	۸۶۱۰۶۲۵۰
۲۵	۶۳۴۴۴۶۷۵	۳۲۶۰۱۰۰	۲۶۰۲۵۰۰	۵۰۰۰۰۰	۶۹۹۰۷۲۷۵
				یکون عمومی	۴۴۴۲۵۷۷۲۷۵

عین توارینجده اعمال اولونان کموش مسکوکات جدولی

۶۹۸۳۲۲۲۰۰	۲۰
۶۶۲۰۲۰۰	۱۰
۱۱۵۹۰۶۳۲۰	۵
۱۱۱۳۵۸۳۲۶	۲
۹۷۴۸۱۴۶۷	۱
۵۶۶۰۰۰۰	۱
۳۷۰۰۰۰	
۱۰۸۶۵۰۰۰	
۴۵۴۸۰۰۰	
۱۰۲۶۰۰۰	
۱۴۳۰۰۰۰	
۱۷۷۰۰۰۰	
۴۴۳۰۰۰۰	
۵۶۸۰۰۰۰	
۵۱۵۰۰۰۰	
۱۰۶۱۰۲۰۰	
۱۵۳۰۰۱۳۲۰	
۱۲۴۹۹۶۳۲۶	
۱۰۱۷۰۷۴۷۶	
۲۸ ۵۶۶۰۰۰۰	

[۲۸] ضربخانه عامره دن مأخوذدر

باقر مسکوکات

اسامی مسکوکات	قیمت اعتباریه
پازه	غروش
۱۰	۱۲۰۶۴۲۰۰
۵	۲۷۳۷۳۰۰

یکون [*] ۱۴۸۰۱۵۰۰

بالاده مندرج ارقام مسکوکات معموله‌نی متضمن اولوب‌حالبوکه بونک داخل مملکتده تداول ایدن مقداره بهمه‌حال معادل اولمی اقتضا اتمز. انکچین برده مقدار متداولی تعیین ائیلیر. انجق احوال حاضرده نظراً

دوروب سربستی ضربدن بالاستفاده هرکفن سکه‌اعمال ایتدیریوز و بویوزدن برخیل سوء استعمالات اولوبورمش. مجیده‌نک نصف‌زاده سنده سیم خالصی محتوی بولمنسه نظراً ائنده طقوز غروش و یا بر قاق یوزکره طقوز غروشلق سیم خالصی بولونانلرک بولنری مجیده‌حاله قلب اینه میدان تداوله آتسی و بومعامله‌نی دئیماله تکرار ابدنرک از زمانده بر ثروت جسمه ادخار ابدن بیلیمی مشکل برشی‌ده دکل! سنه مذکورده اواخرده تشکل ایدن خیرالدین پاشا قایینه سنده داخلیه نظارسته تعیین اولونان بغداد والیسی قدری پاشانک و رودینه انتظاراً نظارت مشارالیا وکالتی اغا ایدن عین قایینه‌نک عدلیه ناظری مجلس اعیان رئیس محترمی سعید پاشا حضرتلری کیفیتی استخبار ایلدیکنده قایلیری ضربخانه دن قالدیروب کندی قلمندن چیتان نظامنامه‌یه مستنداً متشکل دیوان محاسبانه نقل ایتدیرمشلر.

وبوصورتیه سوء استعمالاتکده اوکی ائنه بیلمش. بوقالیر بویه اوزون مدت‌حال سربستیده بر اقیلوب هر عقلنه کلن‌ده حرب و اعمال نقودی کندینه صنعت اتخاذ ایلش اولسه - که مطلق اویه اولشدر. پیاسه‌ده قارشیقلی و بویوزدن برخیلی بولسزقلرک میدان آلمنه کافی ایدی. وطن ایدرسه‌م الیوم موجود فناقلرک منشأ‌نی هپ اونده آزامیلدر. اساساً مساو عام میانده یاقین وقته قدر بومعامله‌نک احیاء تطبیق ایلدکنده اولمی‌ده موجود. دیوان محاسبات آراشدیرلسه و بوی قالدیرک ناصل و کیمار طرفندن دیواندن آلنوب ضربخانه‌یه اعاده قلندینی تحقیق اولونه البته ضربخانه عامه‌جه وقوی مروی سوء استعمالات عظیمه‌نک‌ده فاعلیری ظاهره اخراج ایدلش اولوردی.

(*) بونلرک اعمالنده بیکده بش فضله ویا نقصان عیاره مساعده واردر.

يوني صورت قطعیه ده تعيين بر امر شكلي اولدوغنى ده اعترافه بيجورز.
 بر مملكتده احصائيات ترقى ايتك شويله دورسون تأسس بيله ايتز،
 فكر اقتصاد ونصرف شكل ابتدا ائيدن قورتيلوبده بر طرز مدنى يه انقلاب
 اينر سه تداوليه نه قدر التون، نه مقدار اولدوغنى نصل تقدير ايديه بيليرز؟
 بوكا بناء در، كه بو بابده مختلف معلوماته تصادف ايدلمكده در. مثلا
 عثمانلى بائقهي التون مسكوكاتك مقدار تخمى دوت بيجق مليون (۴۵۰۰۰۰۰۰)
 ليرايه چيقارديني حائله قرددى ايونه سكر مليون (۸۰۰۰۰۰۰۰) راده سنده
 بولويور. بوكونه حوك اون سنه ظرفده اعمال ايديلن مقدار علاوه،
 وبين الناس متداول التونك مقدار اعظميى يكرمى مليون (۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰)
 عثمانلى ليراسنه ابلاغ اولنه رقى ينه او توز مليون (۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰) لير ارا دهنده
 بر اچيق براقيلمش اوليور. كه بونك نه اولدوغنى، نرديه كتيديكنى ايضاح
 ايتك بر درلو قابل اوله يور [۳۹]

دور مشروطيتك شانلى اعاده سنى متعاقب تنظيمه ابدار اولغونان
 ايتك موازنه عموميه قانوننك اسبق ماليه ناظرى ضيا پاشانك قلميله ياپيلان
 اسباب موجب نه لايحه سنده (۱۳۲۵ سنه سى) مسكوكات ايله اصول مسكوكاتك
 نقائصندن بحث ايدلديكى صرده شويله بر حساب تخمى ياپياموردي :
 « ممالك اجنيه ده وقوع بولان تادييات قلميال وحواله طريقه اجرا
 اولوندينى كي رومانيدان باشقه اوروپا دولتلرينك ضربخانه لرنده عثمانلى
 التوننك اذابه اولونديغنه دائر معلومات موثوقه اولمايغندن واوروپا بائقهي لرنده
 مسكوكات ذهييه عثمانيه نك مدخر اولمدينى جمله تحقيقا تندن بولونديغندن
 وادباب وقوفك تقديرينه وبعض ايستايستيقاردن استدلال اولنديغنه كورد
 رومانيساده بر بيجق مليون ليرالقي عثمانلى التونى اذابه وبر مليون ليرالقي
 قدرى قيويجى ويا لير جيلر طرفندن استهلاك اولونمش وتقريباً دوت مليونده
 بلغارستانده بوسنه ده ، يونانستانده ، ايرانده ، مصرده ، قره طاغده .

(۲۹) بى يوقى بائق نه مپريال اوتومان ۱۰۲ صفحه پارس ۱۹۰۹

وروسیه نك تركستان جهتلرنده تداول ايتكمده بولمىش ونصفى بش يوزلك
قسمدن اوله رق حليات نساينه ده وسائر ترينانده ويا نفائس مقامنده
مدخر اولق اوزره تخمين ايديلن درت مليون ليرا ايله مسكوكات ذهيه
مجموعنك يوزده برينه متقارب اولق اوزره ضايعات اوله رق (۴۰۹۰۰۰)
ليرانك ده بونلره علاوه سى لازم كلش اولدوغندن جمعا (۱۰۹۰۹۰۰۰)
ليرادن كرى قالان (۹۰۹۰۰۰) ليرانك برينه ممالك عثمانيه ده تداول ايدن
مسكوكات ذهيه اجنيه نك مجموعى يولونان سالف الذكر (۴۰۹۱۶۲۵۶)
ليرادن - ضيا پاشا ضربخانه جه ضرب ايديلن التونى بورقم ايله ارايه ايدىيور -
تنبلى حالنده متباقى (۳۰,۹۱۶,۲۵۶) ليرانك داخل ممالك عثمانيه ده موجود
وقسمدا متداول وقسمدا مدخر اولدينى ا كلاشيلير. « دىيور و » بوحساب
سطحى و تخمينيده تماما اصاب ايدلديكى ادعا اولنه مايوب شوقدر، كه حقيقت
مسأله يه نظر آهر نه تخالف ايدرسه ايتسون ممالك عثمانيه ده موجود التونك مقدارى
كموشه نسبتله ندرتده اولمادىنى استتاج اولنه بيلير « جمله سنى ده علاوه ايله يور -
ينه عين لايحه ده » بعض ارباب وقوفك تخمينه كوره دوران ايدن
ايتون مسكوكات اون اللى مليون (۱۶۰۰۰۰۰۰) ليرا راده سنده اولوب
بوندن اللى مليون ليراسى درساعت باققريله مؤسسات صرافيه سنده و ولاياتده كى
بانق شعبه ليله بانكر صندوقلرنده موجود و متداول و متباقى اون مليونى
ايادنى ناسده محفوظ و مدخر در. فقط اك دوغرى سى بزده اهالى ثروت
نقديه سنى باققريلرواد خار صندوقلرنده و شركت قاصه لرنده تنيه واستعماله اليشيق
اولمايوب هر كس فضله كسب و كارنى و نتايج تصرفات و اقتصاداتى كندى
كمرلرنده و صندوقلرنده صاقلامق معتاد اولدينى كى وسائط و معاملات تجاريه مر
دخلى ممالك سارويه قابل قياس اولمدينى جهته محافل ماليه تقدير ايتنك اوروپاده
اولدينى كى مقياس اتخاذاى ممكن اوله مايه جنى « درميان ايدلمكده در .
كموش مسكوكاته كلنجه :

۱۲۹۶ تاريخندن برى كموش سكه نك مجدداً ضربى ممنوع اولمسنه نظراً

يكون متداولی « هوپ » ك قولنجبه (۹۳۹,۵۰۰,۰۰۰) غروشه بالغ اولمقدهدر . ضياپاشا قسماً مزينا تده و قسماً اوقاقلق مقامنده مستعمل ايكي ميلون ليرالقي كموش مسكوكاتي بعدالتنزيل سكرمليون (۸,۰۰۰,۰۰۰) ليرالاراده سنده تام ونصف و چاريك مجديه متداول اولديغي ايراد و بودخي مسكوكات ذهييه نك خشي تشكيل ايتديكي علاوه ايلكدهدر .

موسيو بي يوتي عثمانلي بانقه سنه دائر يازديني صوك اثرنده « برمليار كموشك موجودتي قطعي اوله رق قبول ايديليرسه يكرمي بش مليون نفوس اعتباريله توركياده بهر ادم باشنه وسطى اوله رق (۲۸) غروش مجديه و (۱۲) غروش اوقاقلق اصابت ايتديكي كوريلير « دييور .

اوجنجي فقره : سكه نظامي

شمدي به قدر و يريلن ايضاحاتدن غروشك مملكت مزده واحد قياسي اولديني تظاهر ايله يور ايسه ده بوكا دائر بر كونا قيد صريح موجود دكلدر . بالعكس ۴ كانون اول سنه ۱۲۹۶ قرارنامه سنك برنجي ماده سنده « مسكوكات عثمانيه ده واحد قياسي بوزلك عثمانلي التوني » اولدغي اكللا شيلمقدهدر . بو ماده صراحتيله اوآنه دكين غروشك ايتديكي خدمات بالكليله اونوديله رق فيما بعد واحد قياسي مقامنده استعمالدن اسقاط ايدلديكي كبي برفكر وارد خاطر اوله بيليرسه ده حقيقت حاله غروش دائما موقعي تحافظه ايلكدهدر .

افراد ، بينلرنده كي مناسبات منعقد يومه ده اني اساس اتخاد ايلدكيري كي ، دولت ده واردات و مصارفك مقداريني تخمين و تقديرده اني استعمالدن فارغ اولمايور . يالكز ۱۲۵۹ ده ياپيلن تصحيح عيار اساسلري اوزرنده يكي بعض تعديلات اجراسي دردست بولونديغدن ايلك اول عثمانلي ليراسنك يعني التونك معيار اولق اوزره قبولي ايله خزينه به بر منفعت نفديه تأمني دوشونيله رك بو طريق اختيار اولونمش ايدى . لكن

خاتمہ واسطہ میں تائید ایتدی . خزینہ متفع اولہ جق یرده تشبثندہ
الہ اندیغی کوردی . [۳۰]

تغذیلات مذکورہ دردنجی مادہ نك موضوعی تشکیل ایتکده در .
واردات دولتک التون حسابیہ جبات ایدیہ جکنی بیان ایدن اوچنجی
مادہ دن [۳۱] صوکرہ دردنجی مادہ ده : کموش مسکو کاتک قیستی
التون ایله مساوات حاصل ایتک ایچین سیم یکر میلک مجیدیہ اون طقوز
غروش حسابیہ الہ جقدر . چاریکی وسائر اقسامی دخی اکا تابعدر .
دینلمش و بویله جه ۱۲۵۹ ده لیرانک بش عدد یکر میلک مجیدیہ تقای
قبول ایدن تعرفہ تعدیل ایدلمشدر .

بشنجی مادہ وارداتدن هانکی سنک سکۀ خاصہ ایله وهانکی سنک
سکۀ مغشوشه ایله جبات ایدیہ بیله جکنی بعدالتفریق « فی الاصل سکۀ
خالصه اوله رق الہ کلن واردات حقندہ کما فی السابق معاملہ اولتمق
اوزره سائر واردات دولتک یوزده بشی خزائن شاهانہ ده و مال صندوقندہ
قیمت موضوعه سیله مسکو کات مغشوشه اوله رق قبول اولنه جخی واشبو
یوزده بشدن حاصل اولان مبالغت قومیسون مخصوصی معرفتیه قضع
وامحا ایدیہ جکنی « متضمن بولومتقدہ در .

التجی مادہ ده دخی « حکومت سکۀ مغشوشه اوله رق مدیون اولاننر
دینلرنی کمالاً مغشوشه اچہ ایله تأدیہ ایتک ایستدکلرنده بشنجی مادہ ده
کوسترلدیکی اوزره یوزده بشی قیمت موضوعه سیله و باقی یوزده طقسان
بشی قیمت حقیقه سیله قبول اولنه جقدر . فقط قائمه حقندہ اتخاد اولشان
قرار اخیر کما کان باقی اولمق اوزره طقسان درت غایتہ قدر اولان دیون
فی ۸ مارت سنہ ۹۵ تاریخی قائمه قرارنامه سی موجبہ تأدیہ اولتمق لازم
کله جکی کبی (۲۵ ربيع الآخر سنہ ۹۷ و ۲۴ مارت سنہ ۹۶ تاریخی ارادہ

[۳۰] فصل رابعده بوتعدیلاتک نقائصی کوره جکر .

[۳۱] بوندن ماعدا عین مادہ ده دیگر مسکو کاتہ دخی مواد ایتده بیان ایدیہ جک

قیمت لری اوزرندن قابلیت تسویه Pouvoir Libérateur بخش ایدیلیور .

سینه ايله بوماده يه « اراسنده كي فقره علاوه ايديله رك تعديل اولمشدر .
 خشان بش سنه غايته قدر « دوغريدن دوغرويه اهايلدن استيفا اولونان
 وركو وبدلات عسكريه وتكاليف سائرهن دن » سكه مغشوشه اولان بقا
 خشان اتى . سنه سى شهر اغتوس غايته قدر فيئات موضوعه سياله
 مغشوشه اوله رق قبول اولنه حق « وخزينه جليله نك اشخاص ومأمورين
 ايله اولان معاملاتى خلقك يكديكرياله اولان معاملاتى حتمده اتحاد اولنان
 قراره توفيق قلنه جقدر » دینلشدر .

مواد مذكوره مفاد نجه بو قرارنامه يكي بر واحد قياسي رسمي
 قبول اتمكله برابر كموش مسكوكاته غير محدود ، مسكوكات مغشوشه يده
 محدود بر قابليت تسويه بخش ايلور . شو قدر واركه بو صوكر اكيلر
 حتمده بروعدء معينه وضعيله برابر وعدء مزبوره نك اقتضاسنده حكومه
 قدر شو هر درنو قابليت تسويه يي ده انلردن نزع ايله يور . زيرا بو نوع
 مسكوكات حامللرى ۱۳۹۶ نيسانك خنامه قدر ماله وزنه لرينه مزاجته
 مبادله مسكوكاته دعوت وويره جكلرى مبالغك نصفنى تقدأ بعدالتديل
 قسم ديكري نك سنداته ربضيه ديون غير منظمه نك حين تسويه سنده تاديه سنى
 تعيند ايدسيور . (ماده : ۸)

لكن بو ماده براز مبهم ايدى . فكرجه بوصورته افراده برحق
 اختيار بخش ايدلش اولويوردى : انكچين حق اختيارى استعمال
 اتمه ينلر تصرف ايتدكلرى نقود مغشوشه دن كف يد ايتديلر وبوسيله
 معاملات تجاريه يي شيرازه انتظامدن چيقاران بوباره لر تازمانمزه قدر
 ملكمزه كوكلشوب قالدى . واقعا حكومت هر هانكي بر صورتله
 وزنه لرينه كيرن بوكي نقودك بردها تداولنه مساعده اتمه يورنه خزينه نك
 مضايقه لى زمانلرنده استحصال معاشات ايچين تضيقاته اوغرا دينى
 كوجوك مأمورينك طول مدت شكاياتله مملكتده احوال وخيمه
 ظهورينه محل ويرمه مك ايچين - ظمجه - يه بو مغشوش پاره لرى

استعماله مجبور اولیور و یوزدن صورت قطعیده رفع و ازالهلری شویله دورسون بالعکس ابدیاً تقرر تداولنه خدمت ایلوردی . [۳۲] مع مافیه شایان قید و تذکاردرکه دیون عمومیه اداره سی و عثمانلی باققیسیله بینلرنده منعقد مقاوله معلومه دنبری خزینة مالیه بو حق پک سوء استعمال ایتدی .

التیلق ایله بشلک و اقسامنی قیمت موضوعه ابتدایهلرندن دوشورن اشبو قرارنامه نك یدنجی ماده سی در ؟

التیلق ایله بشلک لک ذاتاً تداوللری موقعه کوره متحولدر . در سعادت ایله اناطولی و لایاندن بعضیلرنده مقدارلری پک محدود ایکن سوریه و ارض فلسطینده بالعکس کموش مسکوکاتک یرینی طوتارلر . بورالرده ۱۸۴۴ قرارنامه سنک وجوده کتیردیکی کوچوک غر و شقلقلر مقفوددر . اودرجه ده ، که بانق شعبهلرنجه متعدد دفعهلر غر و شقلقلرک اقامه سیله انلرک رفقی امرنده سبق ایدن مساعی هپ عقیم قالمشدر . اشبو شهرلرده لیرای عثمانی التیلق حسابیله یوز بش و بشلک حسابیله یوز درت غروشه تداول ایتکده در . [۳۳]

دردنجی فقره : مسکوکات اجنبیه

داخل حوضه مملکتده متداول مسکوکات یا لکیز مسکوکات ملیه عثمانیه دن عبارت اولمایوب ده یوقارولرده ده موضوع بحث اولدینی اوزره من القدیم انلر یاننده برده تقود اجنبیه کورلمکده در . حتی بوصولرا کیلر اولکیلردن ده قديم بر اصالت تاریخیه یی حائر درلر . نته کیم دها بدایت تأسس دولته وهنوز خاندان آل عثمان نامنه سکه ضرب ایدلرندن اول شرقدن ، غربدن کله یابانچی پاره لرله اداره مصلحت ایدلدیکنی وسکه ملیه اعمالنه باشلانلدینی زمانده انلرک رفاقتدن آزاده قالمادیغمزی هپ

[۳۲] دور حاضر مشروطیتک او یانیدردینی اعتبار ملی ایله امید اولنور ، که ۳۲۵ سنه سندن صوکره تاریخ مالی عثمانیه بویله خسیس تدبیرلر یر بولایه جقدر .

[۳۳] بی یوقی صحیفه ۱۰۶

سويله دك. واقعا تصحيح عيار قرارنامه سندن اول نثر ايديلن تبليغ رسميه
اجنبى مسكوكاتك ممالك عثمانيه ده حق تداولدن محروم ايديله چكى كوريلور
ايسه ده بومحروميت رسميه ، برمحكومت قطعيه دكلدى ، واوله مازدى .
احتياجات اهالى لايقيه تامين ايدلمزدن ، خلقى اجنبى پارهسى استعمالدن
منعه قالميشمق پك واهى برتشدنر. فصل كه واهى اولدوغى فعليات ايله ده ثابتدر.
فى الحقيقه مسكوكات جديده نك اعماليله تداوله وضعى اوزرينه مسكوكات
اجنيه - تدريجاً اولسون - مملكتدن خروج ايتك اقتضا ايدر كن بالعكس
انكليز ، المان ، فرانسر ، نمچه و سائر دول اجنيه التونلرى كرك يانتخت و
كرك ولاياتده كركى كچي تداولده دوام ايدىوردى . « بوتون بومسكوكاتك
توركيا ده برقيمت جاريه سى اولوب اقطار مختلفه يه نظراً درجه استعمالى تخالف
ايتكمده وهاله بعض ولايتلرده سكه عثمانيه يرينه قائم اوله رقى اصول مسكوكاتك
اساسنى تشكيل ايلمكمده لردر . [۳۴] » بوسيله در كه بغداد ، بصره . صوكره
حجاز ، يمن و طرابلس غرب [۳۵] كچي ولايات بعیده و جسيمه مزده
همجوار بولندقلرى قطعات اجنيه نك - و غريبه دن اولمق اوزره بعضاً
كنديلرندن بيكرجه فرسخ مسافه ده بولونان دولترك - ويا صورت دائمه ده
مناسبتده اولدقلرى حكوماتك تاثير نفوذى ايله معاملات تجاريه محليه نك
هپ اجنبى مسكوكاتيله تسويه ايدلديكنى مشاهده ايدرز .

نته كم بغداد ايله بصره ده قران ، تومهن كچي عجم سكه لرى ، هند روبه نرى
كترتله متداول ايكن ديكر لرند تالارى ، ماري تهره زويا « ريال » ديدكلرى
اوستريا پاره لرينك استعمال ايدلديكنى ؛ سوريه ده لاتين اتحاديته داخل
بولونانلرك التونلرى اساس اولمق شرطيله كترتله ده انكليز استرلريلر نك
(ساورهن) آرانلديغى وبونلر مياننده - هاله صوكره كى شهرلرده - عثمانلى
التونى موقع اساسى يى احراز و تحول دائمى يى اجنبى التونلرينه دور
ايد بيلشدر . [۳۶]

[۳۴ - ۳۶] بى يونى صحيفه ۱۰۲ ، ۱۰۸

[۳۵] طرابلس غريبه يكرى فرائق قيمتنده كى فرنك التونلرى برنجى موقعى اشغال

مكه مكرمه، مدينه منورده «ريال» الك زياده مستعملدر. لکن تداولده امثاله اندر تصادف ايد يديکندن احوالى ايچين سکه حقيقه دن زياده سکه حسابيه ماهيتى حائر در. خلق بو سکه يه اوقدر ايشمش در که سکه حقيقه اولوق اوزره اوراق غروشلقلر يمز، مجديه لر يمز، عثمانلى لير الرمز موجود ايکن تجارت ريال اوزرينه مؤسس اولوب بدويلر اراسنده کى قطع حساباتده، تأديه اجورات نقليه ده هپ او، جارى اوله کلمکده در. عثمانلى غروشلقلرندن ماعدا اوراده عين قيمت وجسامتده برده هند غروشلقلرى موجود ارلوب شو قدر وار، که معاملات رسميه ده ومثلاً پوسته خانه لرده قبول ايدله مکده در. ينه مدينه منورده تصادف اولوران ديگر بر نوع سکه ده روپيه در. قيمت اعتباريه سى سکنز غروش اولان بو روپيه نك نصفلى ده متداول اولوب هيله عماله اراسنده اودرجه معروفدر، که يوميه طلب ايدجکلرى زمان سکنز غروش روپيه ديمزده «بر دانه» ديه رنك افهام مرام ايلرلر!

«شهران» قانوننك امر يقاده العاسى وهندستانده روپيه نك سربستى اعمالنك تحت ممنوعيته القى كموش فيئاتنده بويوك بر تنزلى انتاج ايلسيه ۱۳۰۹ سنه سنده شرفصادر اولان بر اراده سنيه ارزرينه حكومت مركزيه دن ولايات مذكوره يه ورييلن امرده اجنبى مسكوكاتنك قيمتلرندن دور اوله رق قبول ايدلسى وبو ميانده ريالك (۱۲) وروپيه نك (۶) غروشه، اسكى قران لرك (۱۳) پاره يه يكي قران لرك (۲) غروشه اخذى امر اوليوردى. صوكرالرى بومسكوكاتنك فى جاريلى لوندرده كى كموش پياسه سى اوزرندن تعين اولونمق اصول اتخاذايدلمشدر. (۳۷)

ايگنده اولوب اندن صوكره عثمانلى ليراسى ومتعاقباً انگليز ليراسى كليد. كموش اولوق اوزرده مجديه ياتنده بش فرائلق كموش پاره لرك «چينئو» ناميله صرف ايدلدىكى و باقر اوله رق تونسك اون ويكرى سانيملك سكه لرى تداول ايلدىكى جهله تحقيقا مدن در.

موسیو بی یوتی اثرندہ افراد بیٹندہ کی معاملاتدہ یکرمی فرا نطق لاتین
التونلرینک طقسان بش غروشه وانکلز ساوردنلرینک (۱۲۰) غروشه
تداول ایلدیکنی سرد و معاملات رسمیدہ کی رائج دخی عثمانلی لیراسیہ
اولان نسبتہ کورہ تعین ایلدیکنی اتیان ایلہ یور . یعنی انکلز لیراسی
= ۱۱۰ و فرانسز لیراسی = ۸۸ غروش اولوب بودہ عرض و طلب
قاعدہ سنہ تبعاً پیاسہ نک اعوجاجاتی تعقیب ایلر .

نکن بومطالعہ نک برنجی قسمی پکدہ عمومی دکلدر . زیرا اصول
مسکوکاتمرہ برضیمہ اغتشاش اولہرق ملکتمزک ہر طرفندہ نقودہ باشقہ
برطرزہ تقدیر قیمت ایلدیکندہ در . او صورتدہ ، کہ اوروپا ، آسیا ،
افریقادہ کی قطعات عثمانیہ دن ہر برینک کندینہ خاص بر اصولی اولق شویہ
دورسون ہر شہر و حتی بعضاً ہر برکوچک قصبہ نک کندینہ سنجہ مسکوکاتہ
ویردیک بر قیمت متداولہ واردر . دہا غریبی بعضاً بر شہر داخلندہ بیابہ

مختلف معاملہ تجارتیدہ	اسامی شہور	بارہ غروش	قطعات ارض
لیرا و مجیدیہ نک متنوع	سلانیک	۳۵	۱۰۲ اوروپا
صورتدہ تداولیسی در .	ملحقانندہ	۱۵۴	
نتہ کیم در سعادتدہ (۱۰۸)	ایدن : از میر	۱۲۷	۱۲۷ آسیا
غروشہ جاری اولان	« کویچکز	۱۲۰	
عثمانلی لیراسی :	« نیف	۱۷۸	۵۰
.. الخ دیدک چونکہ	« قصبہ	۱۷۹	
مالیہ ناظر اسبقی ضیا پاشا	« قوش اطہسی	۱۸۰	
حضر تبارینک تنظیم ایلدیک	بیروت	۲۵	۱۲۳
۳۲۵ بود جہ لایحہ سنہ	شام	۷۵	۱۳۰
بو تنوعک سکسان سکنر	قدس شریف	۱۴۰	
(۸۸) ہ بالغ اولدینی	مدینہ منورہ	۳۳۰	
و براز اول سویل دیکمزی	بتغازی	۱۲۹	۱۲۹ افریقا
	طرابلس غرب	۱۱۷	
	الخ		

تأییداً استانبولده ، سلا نیکده وسائر بویوک شهرلرده بعض تبارک التون
ومجیدیه نی مثلاً شکر الیش وریشنده باشقه صابون اخذواعطاسنده باشقه «
وذخیره معاملاتنده باشقه فیاتلر ایله حساب ایتکده اولدینی کورلمکده در .
عثمانلی لیراسی حقنده موجود اولان شو تخالف تقدیرک مجیدیه یه
اولان تأثیراتی ده بروجہ آتی در .

در سعادته یکر می غروشه متداول بولونان مجیدیه :

اسامی شهر	پاره غروش	قطعات ارض
سلا نیک	۱۹	اوروپا
ملحقانندن	۲۸ ۰۵	
ایدین : ازمیر	۲۳ ۷۵	اسیا
» کویجکیز	۲۲ ۵۰	
» نیف	۳۳ ۲۵	
» قصبه	۳۳ ۲۵	
» قوش اطه سی	۳۳ ۲۵	[*]
بیروت	۲۳ ۲۵	
شام	۲۴ ۲۵	
قدس شریف	۲۶ ۲۵	
مدینہ منوره	۶۰	
بنغازی	۲۳ ۷۵	افریقا
طرابلس غرب	۲۱ ۷۵	

..... الخ

[*] بواچ قصبه ده لیرا مختلف صورتده

متداول ایکی مجیدیه ده اتحاد حاصل اولیور، که

بولکده باشقه بر مصرتی اولدینی اشکاردر .

مسکوکات عثمانیه حقنده موجودیتی کوردیکمز شو تفاوت طبیعتیه

مسکوکات اجنبیه ده ده انارینی کویتر مکده در . نیتکم یکر می فرائض

التونلر در سعادته طقسان بش (۹۵) غروش ایکن

اسمى شہور	پارہ غروش	قطعات ارض
سلانيك	۹۰	اوروپا
مدینہ	۲۹۰	اسيا
بنغازى	۱۱۱ ۵۰	افریقا
طرابلس غرب	۱۰۲	—
..... الخ		

و کذا انگلیز استرلین لیزاسی در سعادتده یوز یکرمی (۱۲۰)

غروش ایکن

اسمى شہور	پارہ غروش	قطعات ارض
سلانيك	۱۱۴ ۵۰	اوروپا
مدینہ منورہ	۳۷۰	اسيا
بنغازى	۱۳۹ ۵۰	افریقا
طرابلس غرب	۱۲۷ ۵۰	—
..... الخ		

تالاری ، قران ، تومن و سائرہ نك فی جاریلرندن دھا اول بحث
ایتمش ایدك . بالکز نوط صورتندہ ذکرى سبق ایدن چنقونك طرابلس
غربدہ (۲۵۰۵۰) غروشہ تداول ایلکدہ اولدیغنی علاوہ ایله بوجئی
قبایہ جغز .

بوحوالیدہ کشت و کذار ایدن برسیاحك مسكوكات یوزندن
اوغرایہ جئی مشکلات عظیمہ یکنظرده تجسم ایتدیریلہ بیلیر . بو اختلاف
تداولہ سبب نہدر ؟ اجنبی مسكوكاتك تداولی لدی الحاجہ داخل مملکتدہ
التون و کموشك عدم کفایتہ و وسائط نقلیہ نك فقدانى حسیلہ ممالك بعیددہ
مس ایدن احتیاجہ حکومت مرکزیه جہ معاونتک امکانسزلغنه حمل اولونسه
بیلہ عموم ممالك عثمانیہ ایچین برنوع قیمت متداولہ نك عدم تأسیسی اسبابی
بردرو آکلاشیلہ مایور .

بومخزوری ناصل رفع ایاہ عموم اہالیہ یکذیق بر اصول قبول
ایندیرملی ؟ بوحال اصول حاضرہ مسکو کا تمزک بر نتیجہ سیئہ سیمی ،
یوقسہ احتیاجک احداث ایلدیک بر عضومی ویا صرف الجا آت تاریخہ ایاہ
کوکلشمش بر اعتیادمی اولدوغنی بردلو تعین ایدہ میورم . غروشک بو
کونکی قیمتی احرازہ دیکن کچر دیک صنف حاکم بوندہ بردرجہ یہ قدر حائر
تأثیر اولسنی ظن ایتمک ایستہ یورسہ مدہ ینہ قطعاً امین اولہ میورم .

ضیا پاشا ینہ سائف اندکر لایتمده بونک محضاً یوکسک عدد لرلہ حد
ذاتندہ اہون عمالہ استخدای فکرنندن نشئت ایلدیکنی در میان ایاہ یورسہ مدہ
بوفکرک اصابتی تسلیم ایدہ میہ جکم . ہر درلو جہا لتلریاہ برابر البرینہ اون
غروش کیرن عملہنک بونلری اون بش غروش تلقی ایدہ جک قدر ادرا کمز
بولونمالری فرض ایدم . لیرانک ہم یوز اللی ذرت و ہم ۱۰۲۰۵۰
غروشہ تداول ایتدیک سلا نیک شہرندہ عمالہ اجورائی الیوم مجیدہ اون
طقوز حسابیلہ تسویہ ایلدیک حالہ بریدن ذخیرہ پیاسہ سی (۱۵۴)
غروش اعتباریلہ جاری اولویور . بناء علیہ بوکا باشقہ بر سبب آرامق
اقتضا ایدر .

مسألہ فی حل ایتمش اولق کی برداعیہ دوشمکسزین بونک ینہ اصول
حاضرہ مسکو کا تمزک ایلری کلدیکنی اورتہ یہ سورہ جکم : غروشک قرق
پارہ یہ تقسیم احتیاجات تجاریہ مزہ کفایت ایتمہ کر کدر . بوتقسیم . غیات
ایشانک بحق تمینتہ کافی اولمادیغنی کورہ نلر ، اشبو تقیمہنک مہما ممکن اوکنی
آلق ایچین دہا بویوک قیمت کاذبہ قبولنہ مجبوریت حس ایتمش اولہ بیلیرلر .
فرانسه دیوان محاسبات اعضای محترمہ سندن ضربخانہ مدیر سابق
موسیو آرنونہ « مونہ ، قرہ دی و شانق » نام اثر قیمتدارندہ فرانسه
مسکو کا تندن بحث ایدرکن ایکی بحق ساتیمک پارہ لرک فقدانہ بیان
تأثرلہ دیور ، کہ : « بونک نتیجہ ضروریہ سی اولہرق بر چوق شیلرہ
بر « سو » - اولنق رادہ سندن برشی - ویا فرانسلرک دیدیک کی یو وارلاق

عددده بر قاچ «سو» فيئات وضع اولنيور . نته كيم اكر ايكي بيق ساتيمك پاره لر موجود اولسه اكمك پك كوزل ، بر سويه ، يازم سويه بر بيق ، ايكي بيق سويه ساتيله بيله جكدى .

بوطن وتخمينده دها ايلرى كيدر ك بلكه بر چارء سلامت اولور فكريله مسكوكاتمزه اعشارى اصولنك ادخالنى تمنى ايلك جاسارتنده بولونمايه جقم (۳۸) يالكز كنچ مشروطيت عثمانيه نك كنچ قوه اشريعيه سياه فعال قوه اجرايه سنك بو حال وشكل غير طبعى به ارتق برخامه چكمنى ارزو ايدرم .

*
* *

اصول حاضرء مسكوكاتمرك بر ديكر غراجتى ده اتون وكوش تقود فيئاتلرينك داخل مملكتده تحولات متاديه به معروض بولماسيدر ، كه بونى ده صوك فصلده تدقيقه غيرت ايدد جكم .

ابن الحقى لطفى

[۷۸] مائل اقتصاديه ده احاطء وسيعه لريله مشهور اولان صدر اسبق مجلس اعيان رئيس محترمى سعيد پاشا حضرتلرينك دور سابقده «سيتم ده سيال» ك قبول ايدلسنه دائر بر تقريرى باب تاليدن عرض ايدلش فقط بر عمره استحصال ايدله مش . تقريرك بر صورتنه دسترس اوله مديتم ايجون نه كى نقائصك اصلاحى مقصديه قلمه آلينديغنى بياهمديكمه متأثرم .